Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (tredje avdelningen)

den 5 juni 2012*

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Metakrylatmarknaden — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet konstateras — Deltagande i en del av överträdelsen — Rätten till försvar — Böter — Motiveringsskyldighet — Överträdelsens allvar — Avskräckande verkan — Likabehandling — Proportionalitet — Principen om god förvaltningssed — Samarbete under det administrativa förfarandet — Förfarandets längd — Skälig tidsfrist”

I mål T-214/06,

Imperial Chemical Industries Ltd, tidigare Imperial Chemical Industries plc, London (Förenade kungariket), inledningsvis företrätt av D. Anderson, QC, advokaterna H. Rosenblatt och B. Lebrun samt W. Turner, S. Berwick och T. Soames, solicitors, därefter av advokaterna R. Wesseling och C. Swaak, samt slutligen av advokaterna R. Wesseling, C. Swaak och F. ten Have,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, inledningsvis företrädd av V. Bottka, I. Chatzigiannis och F. Amato, därefter av V. Bottka, I. Chatzigiannis och F. Arbault, och slutligen genom V. Bottka och J. Bourke, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående talan om ogiltigförklaring av artikel 2 c i kommissionens beslut K(2006) 2098 slutligt av den 31 maj 2006 om ett förfarande med tillämpning av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/F/38.645 – Metakrylat), eller, i andra hand, nedsättning av det bötesbelopp som ålagts med stöd av denna bestämmelse,

meddelar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen),

sammansatt av ordföranden O. Czúcz samt domarna I. Labucka (referent) och D. Gratsias,

justitiesekreterare: handläggaren N. Rosner,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 8 november 2011,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

Bakgrund till målet

1 I kommissionens beslut K(2006) 2098 slutligt av den 31 maj 2006 om ett förfarande med tillämpning av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/F/38.645 – Metakrylat) (nedan kallat det angripna beslutet) konstaterade Europeiska gemenskapernas kommission bland annat att ett antal företag hade åsidosatt artikel 81 EG och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) genom att – under ett flertal perioder mellan den 23 januari 1997 och den 12 september 2002 – delta i en rad konkurrensbegränsande avtal och samordnade förfaranden inom metakrylatsektorn, vilka omfattade hela EES (artikel 1 i det angripna beslutet).

2 Enligt det angripna beslutet rörde det sig om en enda, fortlöpande överträdelse som avsåg följande tre produkter av polymetylmetakrylat (nedan kallat PMMA): formmassor, massiva plattor och sanitetsgods. Det framgår av det angripna beslutet att dessa tre PMMA-produkter visserligen är fysiskt och kemiskt olika och har olika användningsområden, men att de ändå kan betraktas som en homogen produktgrupp, eftersom samma råvara används, nämligen metylmetakrylat (nedan kallat MMA) (skälen 4–8 i det angripna beslutet).

3 Enligt det angripna beslutet bestod överträdelsen i att deltagarna diskuterade priser och kom överens om, genomförde och övervakade prisavtal, antingen i form av prishöjningar eller, åtminstone, genom en stabilisering av befintliga priser. De diskuterade om extra kostnader för tjänster skulle föras över på kunderna. De utbytte kommersiellt viktig och konfidentiell marknads- eller företagsrelevant information. De deltog i regelbundet återkommande möten och hade andra kontakter för att underlätta överträdelsen (artikel 1 och skälen 1–3 i det angripna beslutet).

4 Det angripna beslutet var riktat till Degussa AG, Röhm GmbH & Co. KG och Para-Chemie GmbH (nedan tillsammans kallade Degussa-bolagen), till Total SA, Elf Aquitaine SA, Arkema SA (tidigare Atofina SA), Altuglas International SA och Altumax Europe SAS (nedan tillsammans kallade Atofina-bolagen), till Lucite International Ltd och Lucite International UK Ltd (nedan tillsammans kallade Lucite-bolagen), till Quinn Barlo Ltd, Quinn Plastics NV och Quinn Plastics GmbH (nedan tillsammans kallade Barlo-bolagen) samt till sökanden Imperial Chemical Industries Ltd (tidigare Imperial Chemical Industries plc).

5 Sökanden är moderbolag i koncernen Imperial Chemical Industries och tillverkar specialkemikalier. Tillverkningen och försäljningen av de produkter som det angripna beslutet avser anförtroddes inom koncernen från och med år 1990 till ICI Acrylics, som utgör en särskild kommersiell enhet men inte är ett bolag. ICI Acrylics verksamhet och aktier avyttrades genom avtal som ingicks den 3 oktober 1999 till Ineos Acrylics UK Parent Co.2 Ltd och Ineos Acrylics UK Trader Ltd, vilka senare blev Lucite International Holdings Ltd respektive Lucite International UK Ltd.

6 Den utredning som ledde fram till det angripna beslutet föranleddes av att Degussa-bolagen den 20 december 2002 ingav en ansökan om immunitet med stöd av kommissionens meddelande av den 19 februari 2002 om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, s. 3) (nedan kallat meddelandet om samarbete).

7 Kommissionen genomförde den 25 och 26 mars 2003 inspektioner i Atofina-, Barlo-, Degussa- och Lucite-bolagens lokaler.

8 Atofina-bolagen och Lucite-bolagen ingav den 3 april respektive den 11 juli 2003 var sin ansökan om immunitet mot böter eller nedsättning av böter med stöd av meddelandet om samarbete (skäl 66 i det angripna beslutet).

9 Kommissionen besvarade genom skrivelse av den 8 maj 2003 Lucite-bolagens fråga avseende huruvida dessa borde kontakta sökanden och bereda den tillgång till uppgifter om sina anställda samt sina handlingar för att denna skulle kunna förbereda sitt försvar.

10 Den 29 juli 2004 sände kommissionen en begäran om upplysningar till flera företag, däribland sökanden, med stöd av artikel 18 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EGT L 1, s. 1). Detta var den första åtgärd för bevisupptagning som riktades mot sökanden inom ramen för utredningen.

11 Den 18 oktober 2004 ingav sökanden en ansökan om nedsättning av bötesbeloppet med stöd av meddelandet om samarbete. Kommissionen informerade sökanden den 11 augusti 2005 om att dess ansökan avslagits.

12 Den 17 augusti 2005 antog kommissionen ett meddelande om invändningar beträffande en enda, fortlöpande överträdelse som avsåg MMA, formmassor av PMMA, massiva plattor av PMMA och sanitetsgods av PMMA. Kommissionen skickade meddelandet till bland annat sökandena och Lucite-bolagen. Eftersom kommissionen ansåg att avyttringen av ICI Acrylics till Ineos (nu Lucite-bolagen) hade ägt rum den 1 oktober 1999 fastställde den datumet den 30 september 1999 som den tidpunkt då den överträdelse som sökanden ansågs ha deltagit i avslutades.

13 Sökanden besvarade den 4 november 2005 meddelandet om invändningar.

14 Ett hörande ägde rum den 15 och 16 december 2005.

15 Som svar på kommissionens begäran tillhandahöll Lucite-bolagen genom en skrivelse av den 10 februari 2006 klargöranden avseende tidpunkten för förvärvet av ICI Acrylics.

16 Kommissionen vidarebefordrade den 13 februari 2006 ovannämnda skrivelse till sökanden för att denne skulle kunna yttra sig.

17 Sökanden inkom med sitt yttrande den 17 februari 2006.

18 Den 31 maj 2006 antog kommissionen det angripna beslutet. I detta frånföll kommissionen vissa av de invändningar som framförts i meddelandet om invändningar, däribland de invändningar som hade framställts mot samtliga de företag som meddelandet om invändningar var riktat till vad gäller den del av överträdelsen som avsåg MMA (skäl 93 i det angripna beslutet).

19 I artikel 1 i i det angripna beslutet fastställde kommissionen att sökanden hade deltagit i den överträdelse som beskrivs ovan i punkterna 2 och 3 under perioden den 23 januari 1997 till den 1 november 1999.

20 Kommissionen bedömde att sökanden utgjorde en juridisk person som den kommersiella enhet som begått den ifrågavarande överträdelsen, nämligen ICI Acrylics, under den relevanta perioden varit en del av. Kommissionen fann följaktligen att sökanden vid tillämpningen av artikel 81 EG skulle anses utgöra ett företag som hade deltagit i den otillåtna samverkan i fråga, och att sökanden därmed skulle innefattas bland mottagarna av de angripna beslutet (skälen 288–290 i det angripna beslutet).

21 Vad beträffar den tidpunkt som ska anses vara slutet på överträdelseperioden för sökandens del, har kommissionen framfört att den mot bakgrund av Lucite-bolagens svar på meddelandet om invändningar hade fastställt den 2 november 1999, vilket var det datum då överföringen av ICI Acrylics tillgångar hade ägt rum, som relevant tidpunkt med tanke på ansvarsfördelningen mellan sökanden och Lucite-bolagen (skäl 291 i det angripna beslutet). Kommissionen fastställde därför den 1 november 1999 som den tidpunkt som ska anses vara slutet på överträdelseperioden för sökandens del, men angav att denna ändring i förhållande till meddelandet om invändningar inte påverkade bötesbeloppet (skäl 292 i det angripna beslutet).

22 Enligt artikel 2 c i det angripna beslutet påförs sökanden böter på 91 406 250 euro.

23 När det gäller beräkningen av bötesbeloppet undersökte kommissionen hur allvarlig överträdelsen var och konstaterade först och främst att det, med hänsyn till överträdelsens beskaffenhet och det faktum att den omfattade hela EES, rörde sig om en mycket allvarlig överträdelse i den mening som avses i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 1998, s. 3) (nedan kallade riktlinjerna) (skälen 319–331 i det angripna beslutet).

24 Vidare fann kommissionen att det inom kategorin mycket allvarliga överträdelser var möjligt att variera behandlingen av företagen för att ta hänsyn till deras faktiska ekonomiska kapacitet att i betydande utsträckning skada konkurrensen. Härvid konstaterade kommissionen att de berörda företagen ”kunde delas in i [tre] underkategorier beroende på deras relativa betydelse för omsättningen härrörande från försäljningen av PMMA-produkter, för vilka de deltog i kartellen”, med omsättningen för dessa produkter inom EES år 2000 som referenspunkt. Kommissionen fann att sökanden och Lucite-bolagen, mot bakgrund av de sistnämnda bolagens omsättning avseende de tre ifrågavarande PMMA-produkterna år 2000 (105,98 miljoner euro), skulle placeras i den andra kategorin och fastställde utgångsbeloppen för deras böter till 32,5 miljoner euro (skälen 332–336 i det angripna beslutet).

25 Kommissionen anförde även att inom kategorin mycket allvarliga överträdelser, ska skalan av tillämpliga böter göra det möjligt att ålägga böter på en nivå som säkerställer att de med hänsyn till varje företags storlek och ekonomiska styrka har tillräcklig avskräckande verkan. Med beaktande av sökandens totala omsättning år 2005 (8,49 miljarder euro) tillämpade kommissionen en multiplikationsfaktor på 1,5 på utgångsbeloppet för deras böter, vilket gav summan 48,75 miljoner euro.

26 Därefter undersökte kommissionen överträdelsens varaktighet. Den konstaterade att eftersom sökanden hade deltagit i överträdelsen under två år och nio månader skulle utgångsbeloppet räknas upp med 25 procent. Grundbeloppet för sökandenas böter fastställdes sålunda till 60 937 500 euro (skälen 351–354 i det angripna beslutet).

27 Kommissionen undersökte för det tredje huruvida det eventuellt förelåg några försvårande eller förmildrande omständigheter. Kommissionen konstaterade vad avser sökanden att bolaget, med hänsyn till att det hade förekommit två tidigare beslut som var riktade till det, hade återfallit genom att göra sig skyldig till en överträdelse av samma typ och beslutade att höja böternas grundbelopp med 50 procent (skälen 355–369 i det angripna beslutet). Kommissionen godtog heller inte de förmildrande omständigheter som sökanden åberopat. Bötesbeloppet för sökanden fastställdes följaktligen till 91 406 250 euro, vilket belopp inte översteg den gräns på 10 procent av sökandens omsättning som fastställs i artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 (skälen 372–398 i det angripna beslutet).

28 Kommissionen tillämpade slutligen meddelandet om samarbete och erinrade om att sökandens ansökan med stöd av detta hade avslagits. Vad avser de andra företag som ingett ansökningar med stöd av meddelandet tillerkände kommissionen Degussa-bolagen total immunitet i fråga om böter samt beviljade Atofina- och Lucite-bolagen nedsättningar av deras bötesbelopp.

29 Med beaktande av att sökandens ansökan avslagits fastställdes det slutliga bötesbeloppet för sökanden till 91 406 250 euro.

Förfarandet och parternas yrkanden

30 Sökanden väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 17 augusti 2006.

31 Det skriftliga förfarandet avslutades den 11 april 2007.

32 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (tredje avdelningen) den 15 september 2011 att inleda det muntliga förfarandet och anmodade, som en åtgärd för processledning, parterna att besvara vissa frågor. Parterna efterkom denna anmodan inom den fastställda fristen.

33 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 8 november 2011. Sökanden försåg under förhandlingen kommissionen och tribunalen med vissa handlingar för att underbygga sin talan. Kommissionen invände mot att en av dessa handlingar ingavs och tribunalen beslutade att den inte skulle intas i akten. De övriga handlingarna intogs i akten, eftersom kommissionen inte hade framfört någon invändning mot dem.

34 Tribunalen beredde kommissionen tillfälle att under förhandlingen inge två handlingar som den åberopat under sitt anförande. Kommissionen efterkom denna anmodan inom den fastställda fristen och tribunalen beredde sökanden tillfälle att yttra sig avseende dessa handlingar. Sökanden yttrade sig inom angiven frist.

35 Det muntliga förfarandet avslutades den 15 december 2011.

36 Sökanden har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara artikel 2 c i det angripna beslutet, och

— i andra hand, ändra artikel 2 c i det angripna beslutet på så sätt att sökandens bötesbelopp nedsätts, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

37 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

38 Till stöd för sin talan har sökanden åberopat fem grunder. Den första grunden avser att bevisningen för överträdelsen vad beträffar PMMA-formmassor är otillräcklig. Den andra grunden avser bristfällig motivering vad beträffar böternas ”grundbelopp”. Den tredje grunden avser att kommissionen har åsidosatt sin skyldighet att dela upp grundbeloppet mellan sökanden och Lucite-bolagen. Den fjärde grunden avser att höjningen av böternas utgångsbelopp för avskräckande verkan var oskälig. Den femte grunden avser att beslutet att inte medge nedsättning av bötesbeloppet på grund av samarbete med kommissionen var oberättigat. Sökanden har vidare under förhandlingen åberopat en sjätte grund, nämligen förfarandets orimliga tidsutdräkt.

Den första grunden, avseende otillräcklig bevisning för sökandens deltagande i överträdelsen vad beträffar PMMA-formmassor

39 Genom den första grunden har sökanden gjort gällande att dess deltagande i överträdelsen vad beträffar en av de produkter som avses i det angripna beslutet, nämligen PMMA-formmassor, inte har styrkts.

40 Såsom klart framgår av de grunder som anges i den ansökan varigenom talan väckts (se punkt 36 ovan) och som sökanden även bekräftat som svar på en skriftlig fråga från tribunalen, yrkar den inte, oavsett formuleringen av de argument som framförts till stöd av denna grund, ogiltigförklaring av artikel 1 i det angripna beslutet i den mån sökanden därigenom hålls som ansvarig för överträdelsen. Förevarande grund åberopas i stället som stöd för sökandens yrkande om att beviljas nedsättning av det bötesbelopp som fastställs i artikel 2 i det angripna beslutet. Sökanden anser nämligen att den omständigheten att ett företag inte har deltagit i samtliga av de handlingar som överträdelsen består av ska beaktas vid bedömningen av överträdelsens allvar och vid beräkningen av bötesbeloppet. Enligt

sökandens uppfattning bör böterna således sättas ned i proportion till den del som PMMA-formmassor representerar av det totala värdet eller den totala kvantiteten av de tre ifrågavarande produkterna (enligt sökanden 44 respektive 36 procent).

41 Tribunalen erinrar först och främst om att det framgår av artikel 1 i det angripna beslutet att sökanden hålls ansvarig för sitt deltagande ”i en rad avtal och samordnade förfaranden inom metakrylatsektorn”. Enligt denna bestämmelse jämförd med skälen i beslutet, i synnerhet skälen 2 och 222–225 (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 17 september 2007 i mål T-201/04, Microsoft mot kommissionen, REG 2007, s. II-3601, punkt 1258 och där angiven rättspraxis), har sökanden under den relevanta perioden begått en enda och fortlöpande överträdelse vad beträffar formmassor, massiva plattor och sanitetsgods av PMMA.

42 Det är i förhållande till en sådan överträdelses allvar som det bötesbelopp sökanden är skyldig att betala har fastställts. Det framgår särskilt av skäl 333 i det angripna beslutet att kommissionen vid beräkningen av utgångsbeloppet för sökandens böter har beaktat dess omsättning för försäljning av de PMMA-produkter avseende vilka sökanden hade deltagit i kartellen, och således, enligt kommissionen, samtliga de tre ovannämnda produkterna.

43 Om talan kan vinna bifall såvitt avser denna grund kan detta, även om sökanden inte har yrkat ogiltigförklaring av artikel 1 i det angripna beslutet (se punkt 40 ovan), medföra nedsättning av sökandens böter, närmare bestämt utgångsbeloppet för dem. Såsom sökanden har gjort gällande ska den omständigheten att ett företag inte har deltagit i alla de delar som en kartell består av beaktas vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är och i förekommande fall vid fastställandet av bötesbeloppet (domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, REG 1999, s. I-4125, punkt 90, och av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkt 86). Enligt rättspraxis ska denna bedömning göras vid fastställandet av böternas särskilda utgångsbelopp (tribunalens dom av den 19 maj 2010 i mål T-18/05, IMI m.fl. mot kommissionen, REU 2010, s. II-1769, punkt 164).

44 Sökanden har till stöd för sin ansökan i huvudsak gjort gällande att när det gäller PMMA-formmassor – och vad gäller den period sökanden ägde ICI Acrylics – grundade sig kommissionen uteslutande på ostyrkta uppgifter från ett företag som ingett en ansökan om immunitet eller nedsättning av bötesbeloppet och på den omständigheten att möten hade ägt rum. Enligt sökanden når inte dessa uppgifter upp till de ”beviskrav” som erfordras enligt rättspraxis.

45 Sökanden anser att endast den bevisning som avser ett möte hållet den 26 oktober 1999 och som anges i skäl 124 i det angripna beslutet eventuellt skulle kunna leva upp till detta beviskrav, eftersom kommissionen stöder sig på två företag som har gjort ansökningar med stöd av meddelandet om samarbete och även har åberopat en handling som var samtida med detta möte. Sökanden har emellertid anfört att detta möte inte kan göras gällande för dess del, eftersom det skulle medföra att dess rätt till försvar åsidosattes. I meddelandet om invändningar, där den 30 september 1999 angavs som tidpunkt för överträdelsens slut vad avsåg sökanden (se skäl 291 i det angripna beslutet), uppgavs nämligen att kommissionen hade åberopat detta möte gentemot en annan av deltagarna i överträdelsen, nämligen Lucite-bolagen. Sökanden har följaktligen inte beretts tillfälle att ändamålsenligt försvara sig vad avser invändningarna och bevisningen avseende detta möte.

46 Det kan understrykas att ovannämnda argument avseende ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar endast har åberopats för att bestrida att sökanden hålls ansvarig vad avser mötet den 26 oktober 1999 samt för att bestrida den bevisning som rör detta, inom ramen för bedömningen av överträdelsens allvar för sökandens del. Sökanden yrkar inte, på grund av ett påstått åsidosättande av dess rätt till försvar, ogiltigförklaring av det angripna beslutet i den mån det i detta för sökandens del fastställs en längre varaktighet för överträdelsen än den varaktighet som konstaterades i meddelandet om invändningar.

47 Ett eventuellt åsidosättande av sökandens rätt till försvar kan således inte påverka avgörandet av förevarande mål om det skulle visa sig att den bevisning som kommissionen åberopat, oavsett mötet den 26 oktober 1999, är tillräcklig för att fastställa att sökanden deltog i den del av överträdelsen som avser PMMA-formmassor.

48 Under dessa omständigheter samt med hänsyn till processekonomiska överväganden ska prövningen av förevarande grund göras utan att det ovannämnda mötet beaktas.

49 Enligt det angripna beslutet bestod den ifrågavarande enda och fortlöpande överträdelsen av ”en serie handlingar som kunde kategoriseras som avtal eller samordnade förfaranden, vilka avsåg de tre ifrågavarande produkterna, och som påvisade att det förekom ett visst beteende vars syfte var att begränsa konkurrensen”(skäl 222 i det angripna beslutet). Med beaktande av de gemensamma egenskaperna hos de konkurrensbegränsande avtalen avseende de tre produkterna, vilka räknades upp i skäl 223 i det angripna beslutet, ansåg kommissionen att ”även om [dessa tre produkter] förevisade olika egenskaper och kunde anses tillhöra skilda marknader [förelåg] en tillräcklig anknytning för att kommissionens skulle kunna dra slutsatsen att tillverkarna [av dessa produkter] anslutit sig till ett gemensamt projekt för att fastställa sin handlingslinje på marknaden och ramarna för sitt respektive beteende i handeln”. Enligt kommissionen bestod överträdelsen ”av en samling beteenden med gemensamt syfte och en enda ekonomisk målsättning, nämligen att förhindra normal prisutveckling för de tre PMMA-produkter inom EES” (skäl 224 i det angripna beslutet).

50 Bland de ”gemensamma egenskaperna” som avses i skäl 223 i det angripna beslutet har kommissionen bland annat framhållit

— ”en beständig kärna bestående av samma företag [nämligen] Atofina-bolagen, ICI (därefter Lucite-bolagen) och Degussa-bolagen”,

— den omständigheten att dessa tre ledande europeiska tillverkare var ”fullkomligt integrerade” och ”mycket uppmärksamma på effekterna av de konkurrensbegränsande avtal som ingåtts för var och en av dessa produkter [på så sätt] att en kartell vad avser en av dessa produkter automatiskt påverkar kostnadsstrukturen eller prisutvecklingen för övriga produkter”,

— den omständigheten att ”mötena och kontakterna ibland tillägnades minst två av de tre PMMA-produkterna” och denna anknytning framgick av ”flertalet möten avseende såväl formmassor som massiva plattor av PMMA”,

— den omständigheten att ”ett visst antal företrädare från de företag som var involverade i de konkurrensbegränsande avtalen var ansvariga för flera av de produkter som omfattades av utredningen och sålunda hade kännedom eller fick anses ha kännedom om förekomsten av [sådana avtal] avseende flera av produkterna”. Kommissionen har i detta sammanhang bland annat omnämnt ”[D.], vice verkställande direktör i Global Monomers och EAME vid ICI Acrylics, som också [hade] deltagit i möten gällande [formmassor och massiva plattor av PMMA]”, varav flera hade ägt rum under överträdelseperioden för sökandens del, och

— den omständigheten att samma mekanismer i kartellen tillämpades på samtliga av de tre produkterna.

51 Vad särskilt beträffar den samverkan som avsåg PMMA-formmassor under den relevanta perioden är det mellan parterna ostridigt att kommissionens konstateranden, bortsett från mötet den 26 oktober 1999 (se ovan punkt 48), bygger på 14 möten som ägde rum mellan den 23 januari 1997 och sommaren år 1999 (se skälen 110–123 i det angripna beslutet). Det är vidare ostridigt att sökandens närvaro har gjorts gällande endast vad avser tio av dessa möten och någon närvaro har således inte åberopats när det gäller de fyra möten som avses i skälen 112, 114, 117 och 121 i det angripna beslutet.

52 Det ska mot denna bakgrund prövas huruvida den bevisning som åberopats av kommissionen var tillräcklig för att det kan anses visat att sökanden har deltagit i denna del av överträdelsen.

53 Det ankommer i detta avseende på kommissionen att framlägga den bevisning som krävs för att visa att sådana faktiska omständigheter som utgör en överträdelse av artikel 81.1 EG har förelegat (domstolens dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen, REG 1998, s. I-8417, punkt 58). Härvid ska kommissionen förebringa exakt och samstämmig bevisning för att styrka att överträdelsen har ägt rum (se förstainstansrättens dom av den 6 juli 2000 i mål T-62/98, Volkswagen mot kommissionen, REG 2000, s. II-2707, punkt 43 och där angiven rättspraxis, och av den 8 juli 2008 i mål T-54/03, Lafarge mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 55).

54 Det följer vidare av fast rättspraxis att varje del av den bevisning som kommissionen företett inte nödvändigtvis måste motsvara dessa kriterier med avseende på varje del av överträdelsen. Det är tillräckligt att en samlad bedömning av alla de indicier som institutionen åberopat motsvarar detta krav (se förstainstansrättens dom av den 8 juli 2004 i de förenade målen T-67/00, T-68/00, T-71/00 och T-78/00, JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. II-2501, punkt 180 och där angiven rättspraxis).

55 De indicier som kommissionen åberopat i beslutet för att styrka att ett företag åsidosatt artikel 81.1 EG ska inte bedömas isolerade, utan beaktas sammantagna (se förstainstansrättens dom av den 8 juli 2008 i mål T-53/03, BPB mot kommissionen, REG 2008, s. II-1333, punkt 185 och där angiven rättspraxis).

56 Hänsyn ska dessutom tas till att konkurrensbegränsande verksamhet äger rum i hemlighet, vilket innebär att man som regel måste sluta sig till förekomsten av ett samordnat förfarande eller en konkurrensbegränsande samverkan på grundval av flera olika företeelser och indicier vilka tillsammans, i brist på en annan rimlig förklaring, visar att konkurrensbestämmelserna har åsidosatts (domen i de ovan i punkt 43 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkterna 55–57).

57 Enligt rättspraxis behöver kommissionen endast visa att det berörda företaget har deltagit i möten under vilka konkurrensbegränsande avtal slutits utan att öppet motsätta sig detta, för att styrka att nämnda företag har deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan. När deltagandet vid sådana möten väl har visats, åligger det detta företag att anföra omständigheter som visar att bolaget deltog i nämnda möten utan någon som helst konkurrensfientlig inställning genom att visa att bolaget förklarat för sina konkurrenter att det deltog i mötena med en annan inställning än den dessa hade (domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-199/92 P, Hüls mot kommissionen, REG 1999, s. I-4287, punkt 155, och domen i det ovan i punkt 43 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkt 96, samt domen i de ovan i punkt 43 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 81).

58 Vad gäller sökandens argument avseende bevisvärdet hos de förklaringar som har lämnats inom ramen för de ansökningar som har gjorts med stöd av meddelandet om samarbete, erinrar tribunalen om att det enligt fast rättspraxis inte finns någon bestämmelse eller allmän princip i unionsrätten enligt vilken kommissionen inte mot ett visst företag får åberopa förklaringar som har lämnats av andra företag som är föremål för utredning (förstainstansrättens dom av den 20 april 1999 i de förenade målen T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 och T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, REG 1999, s. II-931, punkt 512). De förklaringar som har lämnats med anledning av meddelandet om samarbete kan således inte anses sakna bevisvärde endast av den anledningen (domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkterna 57 och 58).

59 En viss vaksamhet mot uppgifter som de huvudsakliga deltagarna i en lagstridig konkurrensbegränsande samverkan lämnat frivilligt kan vara på sin plats, då deltagarna skulle kunna tänkas vilja förminska betydelsen av sin egen del i överträdelsen och förstora betydelsen av de andras.

Med beaktande av den inneboende logiken i det förfarande som föreskrivs i meddelandet om samarbete konstaterar tribunalen emellertid att en begäran om att få komma i åtnjutande av tillämpningen av detta meddelande, för att få till stånd en minskning av bötesbeloppet, nämligen inte med nödvändighet ger upphov till ett behov av att förvanska bevisningen avseende övriga deltagare i den påtalade konkurrensbegränsande samverkan. Att försöka vilseleda kommissionen kan nämligen leda till att företagets uppriktighet och samarbetsvilja kan komma att ifrågasättas, och det riskerar därmed att inte kunna dra full fördel av meddelandet om samarbete (förstainstansrättens dom av den 16 november 2006 i mål T-120/04, Peróxidos Orgánicos mot kommissionen, REG 2006, s. II-4441, punkt 70, och domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkt 58).

60 Tribunalen anser i synnerhet att om någon medger att han eller hon gjort sig skyldig till en överträdelse och därmed tillstår omständigheter som ligger utanför vad som skulle gå att sluta sig till direkt utifrån de ifrågavarande handlingarna, utvisar detta förhållande a priori, om inte motsatsen framgår av särskilda omständigheter, att denne har beslutat sig för att säga sanningen. Uttalanden som går emot den som avgett dem ska sålunda i princip anses utgöra särskilt trovärdig bevisning (förstainstansrättens dom i de ovan i punkt 54 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkterna 211 och 212, av den 26 april 2007 i de förenade målen T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-28/02, T-129/02, T-132/02 och T-136/02, Bolloré m.fl. mot kommissionen, REG 2007, s. II-947, punkt 166, samt det ovan i punkt 53 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkt 59).

61 Enligt fast rättspraxis kan ett uttalande från ett företag som anklagas för att ha deltagit i en konkurrensbegränsande samverkan, vars riktighet har bestritts av flera företag som också anklagas för att ha deltagit, likväl inte betraktas som ett tillräckligt bevis för att dessa andra företag har gjort sig skyldiga till en överträdelse om detta inte styrks genom annan bevisning (förstainstansrättens dom i de ovan i punkt 54 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 219, av den 25 oktober 2005 i mål T-38/02, Groupe Danone mot kommissionen, REG 2005, s. II-4407, punkt 285, och domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkt 293).

62 För att fastställa vilket bevisvärde som ska tillskrivas de förklaringar som har lämnats av de företag som har ingett en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete, beaktar tribunalen framför allt att det föreligger betydande samstämmiga uppgifter som styrker förklaringarnas riktighet (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 54 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 220, och domen i det ovan i punkt 59 nämnda målet Peróxidos Orgánicos mot kommissionen, punkt 70) och att det saknas indikationer på att dessa företag skulle tendera att förminska betydelsen av sin egen del i överträdelsen och förstora betydelsen av de andra företagens del (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkterna 62 och 295).

63 När det gäller frågan om hur långt domstolsprövningen sträcker sig i förevarande fall erinrar tribunalen om att när en talan om ogiltigförklaring av ett beslut som fattats med stöd av artikel 81.1 EG väckts vid tribunalen ska denna, enligt fast rättspraxis, generellt göra en fullständig prövning av huruvida förutsättningarna för tillämpning av artikel 81.1 EG är uppfyllda (se förstainstansrättens dom av den 26 oktober 2000 i mål T-41/96, Bayer mot kommissionen, REG 2000, s. II-3383, punkt 62 och där angiven rättspraxis).

64 Den omständigheten att domstolen anser att det föreligger tveksamhet ska dessutom gagna det företag till vilket beslutet om en överträdelse är riktat i enlighet med principen om oskuldspresumtion. Då det rör sig om en allmän princip i unionsrätten ska den tillämpas bland annat i förfaranden rörande åsidosättanden av konkurrensregler som gäller företag och som kan leda till ålägganden av böter eller viten (domen i det ovan i punkt 57 nämnda målet Hüls mot kommissionen, punkterna 149 och 150).

65 Det är inom ramen för dessa allmänna överväganden som prövningen av kommissionens bevisning i förevarande fall ska genomföras.

66 Vad beträffar de tio möten som avses ovan i punkt 51 bestrider sökanden varken att de ägt rum mellan konkurrenterna eller sin egen närvaro vid dessa. Sökanden hävdar inte heller att den offentligt tagit avstånd från mötenas innehåll. För att bevisa att sökanden kan hållas ansvarig för överträdelsen räcker det således att pröva huruvida kommissionen i tillräcklig utsträckning har förmått visa att dessa möten hade ett uppenbart konkurrensbegränsande syfte vad avser PMMA-formmassor (se ovan i punkt 57 angiven rättspraxis).

67 Beskrivningen av dessa möten bygger huvudsakligen på de uppgifter som har tillhandahållits av Degussa-bolagen, vilka är de bolag som har beviljats immunitet i fråga om böter. Enligt denna beskrivning hade mötena emellertid ett uppenbart konkurrensbegränsande syfte vad avser PMMA-formmassor (se skälen 110, 111, 113, 115, 116, 118–120 och 123), vilket inte har bestritts av sökanden.

68 Sökanden har däremot dels gjort gällande att dessa uppgifter inte i sig utgör tillräcklig bevisning för överträdelsen, dels att de inte vinner stöd av annat bevismaterial.

69 Det ska i detta avseende erinras om att uttalanden som har gjorts i samband med en ansökan om förmånlig behandling spelar en viktig roll, vilket framgår av den rättspraxis som avses i punkterna 58–60 ovan. Dessa uttalanden som gjorts i företagets namn har ett icke förringbart bevisvärde, eftersom de medför betydande rättsliga och ekonomiska risker (se även tribunalens dom av den 24 mars 2011 i mål T-385/06, Aalberts Industries m.fl. mot kommissionen, REU 2011, s. II-1223, punkt 47). Det följer dock också av den rättspraxis som avses ovan i punkterna 59 och 61 att försiktighet ska iakttas vid bedömningen av sådana förklaringar som ett företag som är föremål för utredning lämnar inom ramen för en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete och att sådana förklaringar – för det fall de har bestritts – i allmänhet inte ska godtas utan stöd.

70 Degussa-bolagens uttalanden om förekomsten av konkurrensbegränsande samverkan vad avser PMMA-formmassor under den aktuella perioden vinner emellertid, i motsats till vad sökanden har gjort gällande, i tillräcklig utsträckning stöd av annan bevisning.

71 Det ska inledningsvis understrykas att Degussa-bolagen inte utgjorde den enda källan till information för kommissionen. Beskrivningen av mötet som ägde rum den 11 maj 1999 (skäl 122 i det angripna beslutet) bygger nämligen på uppgifter från Lucite-bolagen. Även om Degussa-bolagen inte omnämnde detta möte i sina egna klargöranden, eftersom de inte var närvarande vid detta, underbygger ändå Lucite-bolagens uppgifter Degussa-bolagens uttalanden om förekomsten av en kartell vad avser PMMA-formmassor under den relevanta perioden och sökandens roll i denna kartell.

72 För merparten av dessa möten har kommissionen vidare insamlat sådan bevisning (såsom protokoll och kostnadsräkningar) som styrker att mötena har ägt rum samt de berörda personernas deltagande vid dessa. Även om enbart den omständigheten att mötena mellan konkurrenterna har ägt rum inte är tillräcklig, såsom sökanden med fog har gjort gällande, för att styrka att deras syfte var konkurrensbegränsande, handlar det ändå om uppgifter som i viss mån underbygger Degussa-bolagens uttalanden.

73 Lucite-bolagen har dessutom i sin ansökan av den 11 juli 2003, ingiven med stöd av meddelandet om samarbete, lämnat uppgifter som allmänt sett bekräftar förekomsten av den kartell som avses i inspektionsbeslutet, inklusive vad beträffar PMMA-formmassor, och att sökanden var delaktig i denna.

74 Även om det förvisso rör sig om allmänt hållna uttalanden är de ändå samstämmiga med Degussa-bolagens uppgifter. Det ska vidare erinras om att de tillgångar som utgör föremål för överträdelsen, inklusive handlingar och personal, övergick från sökanden till Lucite-bolagen, vilket innebär att dessa sistnämndas uttalanden vad avser sökandens delaktighet i överträdelsen ska tillmätas särskild betydelse.

75 Vidare har Atofina-bolagen i sin ansökan enligt meddelandet om samarbete erkänt att de deltagit i en kartell åtminstone från och med den 23 januari 1997, vilken även avsåg PMMA-formmassor. De bolag som utgör Atofina-bolagen (Arkema, Altuglas och Altumax, å ena sidan, Total och Elf Aquitaine, å andra sidan) har inte heller bestritt att en sådan kartell förelåg i sin talan mot det angripna beslutet (målen T-206/06 och T-217/06).

76 I ett meddelande från Atofina-bolagen av den 10 juni 2003 uppges visserligen att det första mötet med konkurrensbegränsande syfte avseende PMMA-formmassor, där ICI Acrylics anges ha deltagit, var mötet den 26 oktober 1999. I detta meddelande påtalar emellertid Atofina-bolagen uttryckligen att det förekom kontakter med konkurrensbegränsande ändamål vad avser PMMA-formmassor redan under perioden från år 1998 till år 2001. Även detta uttalande överensstämmer således med de uppgifter som Degussa-bolagen har lämnat i detta avseende.

77 Enligt det angripna beslutet avsåg åtminstone sju av de tio mötena både formmassor och massiva plattor av PMMA (se skälen 110, 111, 115, 116 och 118–120 i det angripna beslutet) och sökanden har inte invänt mot att dessa möten skulle ha haft ett konkurrensbegränsande syfte vad avser den andra produkten. Även detta är en omständighet som stärker trovärdigheten av Degussa-bolagens uppgifter vad gäller beskrivningen av dessa konkurrensbegränsande möten.

78 Vid vissa av de möten som avses ovan i punkt 77, däribland mötet den 23 januari 1997, vilket är den tidpunkt som har fastställts som överträdelsens början, deltog dessutom D., som var högt uppsatt inom ICI Acrylics och vars ansvar omfattade både formmassor och massiva plattor av PMMA. Mot bakgrund av att sökanden varken bestrider att dessa möten hade ett konkurrensbegränsande syfte när det gäller denna andra produkt eller kommissionens bedömning att de berörda företagen var ”mycket uppmärksamma på effekterna av de konkurrensbegränsande avtal som ingåtts för var och en av dessa produkter” (se skäl 223 i det angripna beslutet och ovan i punkt 50 andra strecksatsen), utgör detta en omständighet som talar för att mötena även avsåg PMMA-formmassor.

79 Dessa omständigheter kan vid en samlad bedömning anses vara tillräckligt samstämmiga för att underbygga Degussa-bolagens uppgifter om förekomsten av en kartell som omfattade PMMA-formmassor under den relevanta perioden och avseende sökandens delaktighet i denna.

80 Sökandens argument avseende relevansen av Degussa-bolagens uttalanden påverkar inte denna bedömning.

81 Det går nämligen inte, i motsats till vad sökanden har gjort gällande, att bortse från Degussa-bolagens uttalanden endast av den anledningen att de framförts i en ansökan om immunitet från företagets styrelse (se bland annat ovan i punkterna 59 och 60). Även om kommissionen i det angripna beslutet faktiskt har tvingats utelämna vissa invändningar som byggde på Degussa-bolagens uttalanden (såsom samtliga invändningar avseende MMA, råvaran vid tillverkningen av PMMA) har dess invändningar på det stora hela visat sig grundade, vilket framgår av ovanstående överväganden. Beviset för detta är bland annat att tre andra företag, nämligen sökanden, Atofina-bolagen och Lucite-bolagen, har ingett sina ansökningar enligt meddelandet om samarbete avseende den kartell som Degussa-bolagen har avslöjat. Med undantag för sökanden inom ramen för denna grund, har inget av dessa företag genom sin talan mot det angripna beslutet bestridit överträdelsens existens (målen T-206/06, T-217/06 och T-216/06). Sökanden har själv implicit bekräftat relevansen av Degussa-bolagens ansökan om immunitet, eftersom den har erkänt sitt deltagande i kartellen vad avser produkterna massiva plattor och sanitetsgods av PMMA.

82 Degussa-bolagens uppgifter är således, i motsats till vad sökanden har angett, tillräckligt underbyggda. Sökandens resonemang enligt vilket den del av överträdelsen som avsåg formmassor inte kan beaktas vid bedömningen av överträdelsens allvar i syfte att fastställa bötesbeloppet, kan därför inte godtas.

83 Sökanden saknar vidare fog för sitt argument att kvalificeringen av överträdelsen som en enda och fortlöpande överträdelse gällande samtliga PMMA-produkter, inklusive formmassor (se ovan punkt 49) inte kan få konsekvenser för prövningen av förevarande grund.

84 Enligt rättspraxis kan artikel 81.1 EG åsidosättas inte bara genom en enstaka handling, utan även genom en serie handlingar eller ett fortlöpande beteende. Den omständigheten att en eller flera delar av denna serie handlingar eller av detta fortlöpande beteende även i sig, och för sig betraktat, kan utgöra ett åsidosättande av nämnda bestämmelse föranleder inte någon annan bedömning (se, för ett

liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 43 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkt 81). När de olika handlingarna ingår i en helhetsstrategi, på grund av att de har ett identiskt syfte som innebär en snedvridning av konkurrensen inom den gemensamma marknaden, får kommissionen hålla företag ansvariga för dessa handlingar på grund av deras deltagande i överträdelsen som helhet betraktad (se domen i de ovan i punkt 43 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 258 och där angiven rättspraxis), även om det är visat att företaget i fråga endast har deltagit direkt i en eller vissa av de delar som överträdelsen bestod av (se förstainstansrättens dom av den 12 december 2007 i de förenade målen T-101/05 och T-111/05, BASF och UCB mot kommissionen, REG 2007, s. II-4949, punkt 161 och där angiven rättspraxis).

85 Enligt domstolens praxis måste kommissionen, för att styrka att ett företag har deltagit i ett sådant sammanhängande avtal, visa att företaget genom sitt eget beteende hade för avsikt att bidra till att uppnå de gemensamma syften som alla deltagarna eftersträvade och visa att det hade kännedom om de konkreta beteenden som planerades eller som genomfördes av andra företag i samma syften eller visa att företaget rimligen kunde förutse dem och att det var berett att acceptera den risk som detta innebar (domen i det ovan i punkt 43 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkt 87, och i de ovan i punkt 43 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 83).

86 För att kommissionen under dessa omständigheter skulle kunna hålla sökanden ansvarig för denna enda överträdelse i dess helhet och följaktligen fastställa bötesbeloppet var det således tillräckligt att visa att sökanden hade kännedom eller fick anses ha kännedom om att den genom att delta i en kartell avseende massiva plattor och sanitetsgods av PMMA blev delaktig i en global kartell som omfattade de tre PMMA-produkterna (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 20 mars 2002 i mål T-28/99, Sigma Tecnologie mot kommissionen, REG 2002, s. II-1845, punkt 45, och domen i de ovan i punkt 60 nämnda förenade målen Bolloré m.fl. mot kommissionen, punkt 209).

87 De ovan bedömda omständigheterna är emellertid med marginal tillräckliga för detta ändamål.

88 Förekomsten av konkurrensbegränsande kontakter gällande PMMA-formmassor under den relevanta perioden framgår bland annat av uttalanden från tre företag, nämligen Degussa-, Lucite- och Atofina-bolagen.

89 Sökanden bestrider för övrigt inte sitt ansvar för den överträdelse som under samma period begicks när det gäller massiva plattor och sanitetsgods av PMMA. Sökanden har inte heller bestritt förekomsten i sig av en enda överträdelse. Bortsett från vissa lösryckta argument i repliken har sökanden inte ens försökt ifrågasätta kommissionens motivering, som redovisats ovan i punkterna 49 och 50, för att fastställa förekomsten av en enda överträdelse.

90 Sökanden har således inte invänt mot kommissionens argument att dess företrädare som närvarade vid de konkurrensbegränsande mötena (vilka enligt sökanden enbart avsåg andra produkter) hade ansvar för flera produkter som var föremål för utredningen och sålunda ”hade kännedom eller fick anses ha kännedom” om förekomsten av sådana avtal avseende flera produkter. Sökanden har inte heller bestritt kommissionens uppgifter enligt vilka den tillhörde de tillverkare som var ”fullkomligt integrerade” och ”mycket uppmärksamma på effekterna av de konkurrensbegränsande avtal som ingåtts för var och en av dessa produkter” (se ovan punkt 50, andra och fjärde strecksatserna).

91 Även om det antas att de omständigheter som åberopats av kommissionen inte var tillräckliga för att styrka sökandens direkta inblandning i den del av överträdelsen som avsåg PMMA-formmassor, är de åtminstone väsentligen tillräckliga för att styrka att konkurrensbegränsande kontakter vad avser denna produkt förekommit under den relevanta perioden samt att denna enda överträdelse även omfattade produkten. Detta framgår bland annat av samstämmiga uppgifter från tre företag, nämligen Degussa-, Lucite- och Atofina-bolagen.

92 Dessa omständigheter är tillräckliga för att visa att sökanden åtminstone hade kännedom eller fick anses ha kännedom om att den, genom att delta i en kartell avseende massiva plattor och sanitetsgods av PMMA, blev delaktig i en global kartell som omfattade tre PMMA-produkter.

93 Sökandens ansvar för den enda överträdelsen i dess helhet kunde under dessa förhållanden beaktas vid bedömningen av överträdelsens allvar för att fastställa bötesbeloppet, vilket innebär att yrkandet om nedsättning av bötesbeloppet i detta hänseende ska avslås.

94 Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden framgår slutligen att det påstådda åsidosättandet av sökandens rätt till försvar vad beträffar mötet den 26 oktober 1999 inte har någon praktisk betydelse för bedömningen av förevarande grund. Tribunalen finner därför att sökandens invändning i detta avseende är verkningslös och ska underkännas.

95 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den första grunden, i den mån den åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet och yrkandet om nedsättning av böterna på grundval av tribunalens utövande av dess obegränsade behörighet.

Den andra grunden, avseende bristfällig motivering av böternas grundbelopp i det angripna beslutet

96 Sökanden har anfört att kommissionen har underlåtit att förklara förfarandet för att beräkna böternas utgångsbelopp (32,5 miljoner euro), vilket fastställs i skäl 336 i det angripna beslutet, och därmed har förhindrat tribunalen och sökanden själv från att pröva det angripna beslutet såvitt avser den ”viktigaste parametern” för beräkningen av bötesbeloppet. Kommissionen angav nämligen endast skälen till att överträdelsen kvalificerades som mycket allvarlig och att företagen delades in i tre grupper i förhållande till deras respektive betydelse. Kommissionen har emellertid varken förklarat hur den kom fram till de belopp som hänfördes till varje kategori eller varför det belopp som fastställdes för sökandens del betydligt översteg den tröskel på 20 miljoner euro som enligt riktlinjerna ska tillämpas vad gäller mycket allvarliga överträdelser. Kommissionen har följaktligen åsidosatt sin motiveringsskyldighet enligt artikel 253 EG.

97 Enligt fast rättspraxis är det väsentliga formkrav som motiveringsskyldigheten utgör uppfyllt, vad gäller beräkningen av böter som påförs enligt artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, när kommissionen i sitt beslut redovisar de uppgifter som legat till grund för dess bedömning av överträdelsens allvar och varaktighet (se, analogt, domstolens domar av den 16 november 2000 i mål C-248/98 P, KNP BT mot kommissionen, REG 2000, s. I-9641, punkt 42, och i mål C-291/98 P, Sarrió mot kommissionen, REG 2000, s. I-9991, punkt 73, samt av den 15 oktober 2002 i de förenade målen C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P och C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. I-8375, punkt 463).

98 Sökanden har i förevarande fall själv medgett att kommissionen i det angripna beslutet angav dels skälen till att överträdelsen kvalificerades som mycket allvarlig, dels skälen till att den beslutade att dela upp de berörda företagen i tre kategorier och tillämpa olika utgångsbelopp på varje kategori.

99 En granskning av skälen 319–336 i det angripna beslutet visar även att kommissionen verkligen angav en tillräcklig motivering i detta avseende. Av det angripna beslutet framgår särskilt att utgångsbeloppet bland annat bygger på överträdelsens beskaffenhet, vilken bedömdes med hänsyn till dess huvudsakliga egenskaper såsom de återgetts i punkt 4.2 i det angripna beslutet (se skäl 320 i det angripna beslutet), den ifrågavarande marknadens geografiska storlek, det vill säga hela EES (se skäl 330 i det angripna beslutet), och genom att de berörda företagen behandlades olika med beaktande av deras reella ekonomiska kapacitet att i betydande utsträckning skada konkurrensen, bedömd mot bakgrund av omsättningen vid försäljningen av de PMMA-produkter som kartellen avsåg (se skälen 332–334 i det angripna beslutet). I detta sistnämnda sammanhang har kommissionen även omnämnt storleken på marknaden för PMMA-produkter i dess helhet under åren 2000 och 2002, uttryckt i volym och värde (se skäl 333 i det angripna beslutet). Sökanden saknar under dessa omständigheter grund för sin uppfattning att kommissionen inte angav på vilket sätt överträdelsens allvar för sökandens del motiverade tillämpningen av ett sådant utgångsbelopp.

100 Sökanden har gjort gällande att kommissionen underlät att särskilt motivera det belopp på 32,5 miljoner euro som tillämpades på företag vilka, liksom sökanden, befann sig i den andra kategorin. Enligt fast rättspraxis innebär emellertid inte motiveringsskyldigheten att kommissionen i sitt beslut måste redovisa de sifferuppgifter som använts för beräkningen av böterna (domarna i de ovan i punkt 97 nämnda målen Sarrió mot kommissionen, punkt 80, och Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 464). Kommissionen var således enligt artikel 253 EG inte skyldig att motivera varför just beloppet 32,5 miljoner euro valdes som böternas utgångsbelopp för sökandens del (se även, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 41 nämnda målet Microsoft mot kommissionen, punkt 1361).

101 Vad beträffar sökandens argument att den rättspraxis som anges ovan i punkt 100 inte är tillämplig i förevarande fall, med beaktande av utgångsbeloppets storlek, ska det erinras om att denna praxis även har tillämpats i ett mål där kommissionen hade fastställt ett mycket högre utgångsbelopp än det förevarande (domen i det ovan i punkt 41 nämnda målet Microsoft mot kommissionen, punkt 1361). Sökandens resonemang avseende att utgångsbeloppet för dess böter ”väsentligen” översteg den tröskel på 20 miljoner euro som ska tillämpas på mycket allvarliga överträdelser påverkar inte bedömningen ovan i punkt 100. Denna tröskel utgör endast det minimibelopp som enligt riktlinjerna ska tillämpas på sådana överträdelser, eftersom det där anges att ”möjliga belopp” är sådana ”över 20 miljoner [euro]”.

102 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den andra grunden, i den mån den åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet. De omständigheter som åberopats inom ramen för denna grund kan inte heller motivera en nedsättning av böterna på grundval av tribunalens utövande av dess obegränsade behörighet.

Den tredje grunden, avseende kommissionens åsidosättande av sin skyldighet att dela upp grundbeloppet mellan sökanden och Lucite-bolagen

103 Sökanden har påpekat att den själv och därefter Lucite-bolagen deltog i överträdelsen i egenskap av på varandra följande innehavare av den enda samling tillgångar som utgjorde föremål för överträdelsen och att de därför endast har bidragit till en enda del av överträdelsens allvar. Enligt sökanden borde således det bötesbelopp som motsvarar denna enda del av överträdelsens allvar ha delats upp mellan sökanden och Lucite-bolagen för att undvika att ”den verkliga betydelsen av varje företags otillåtna beteende på konkurrensen”, vilket utgör en relevant faktor vid bedömningen av överträdelsens allvar enligt riktlinjerna, beaktas två gånger. Böterna har emellertid beräknats som om sökanden och Lucite-bolagen hade orsakat varsin distinkt och samtidig inverkan på konkurrensen. Denna beräkningsmetod har medfört böter för en enda överträdelse till ett betydligt högre belopp, endast på grund av den omständigheten att ett företag bytt ägare, och inte med anledning av någon ytterligare påverkan på konkurrensen eller något otillåtet handlande som sökanden gjort sig skyldig till. Kommissionen har således åsidosatt likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen.

104 Inledningsvis ska kommissionens resonemang enligt vilket denna grund inte kan tas upp till sakprövning underkännas. Denna grund har nämligen åberopats till stöd för de yrkanden som anges ovan i punkt 36 och om talan skulle vinna bifall såvitt avser denna grund skulle det medföra en nedsättning av de böter som påförts sökanden. Sökanden bestrider således, i motsats till vad kommissionen har gjort gällande, beloppet för sina egna böter och inte böter som påförts en tredje part.

105 Även om rubriken för denna grund hänvisar till böternas ”grundbelopp” framgår det klart av sökandens inlagor att den endast avser ”faktorn avseende överträdelsens allvar”, närmare bestämt böternas utgångsbelopp på 32,5 miljoner euro, vilket fastställts i skäl 336 i det angripna beslutet. Sökanden har för övrigt inom ramen för denna grund inte bestritt kommissionens bedömningar som återgetts ovan i punkterna 25 och 26.

106 Det ska mot denna bakgrund prövas huruvida kommissionen, såsom sökanden har gjort gällande, var skyldig att dela upp böternas utgångsbelopp mellan sökanden och Lucite-bolagen.

107 Enligt det angripna beslutet har sökanden och Lucite-bolagen deltagit i överträdelsen med samma tillgångar inom ICI Acrylics, den enhet som övergick från det första företaget till det andra den 2 november 1999, det vill säga ungefär mitt i överträdelseperioden. Detta datum utgjorde för övrigt tidpunkten för ”fördelningen” av ansvaret för överträdelsen mellan sökanden och Lucite-bolagen (se ovan punkt 21). Vid tillämpning av den differentierade behandlingen på dessa två företag beaktade kommissionen samma omsättning från Lucite-bolagen år 2000. Kommissionen har på grundval av detta fastställt utgångsbeloppen för deras böter till 32,5 miljoner euro vardera (se skälen 334 och 336 i det angripna beslutet).

108 Mot bakgrund av dessa omständigheter kan det rimligen antas att om ICI Acrylics inte hade bytt ägare hade tillämpningen av samma beräkningsmetod för bötesbeloppet föranlett kommissionen att fastställa ett enda utgångsbelopp på 32,5 miljoner euro för böterna och tillämpat detta på denna enda ägare. Sökanden förefaller således ha fog för sitt argument att överlåtelsen av ICI Acrylics i sig har påverkat totalbeloppet för de böter som genom det angripna beslutet påförs sökanden.

109 Sökandens uppfattning att kommissionen borde ha handlat annorlunda och delat upp utgångsbeloppet mellan de två berörda företagen kan ändå inte godtas.

110 Grunden för denna uppfattning är huvudsakligen att överträdelsens allvar ska bedömas i strikt relation till dess ”inverkan på konkurrensen” eller den ”skada” den förorsakat, och att sökanden samt Lucite-bolagen, i egenskap på varandra följande ägare av ICI Acrylics har bidragit till ”en enda del av överträdelsens allvar”. Sökanden har i detta hänseende åberopat riktlinjernas ordalydelse, enligt vilken bedömningen av överträdelsens allvar ska göras med beaktande av ”den faktiska påverkan på konkurrensen, av varje företags förfarande i samband med överträdelsen”.

111 Detta antagande är emellertid felaktigt.

112 Enligt fast rättspraxis är verkan av ett konkurrensbegränsande förfarande inte i sig ett avgörande kriterium vid beräkningen av ett lämpligt bötesbelopp (domstolens dom av den 2 oktober 2003 i mål C-194/99 P, Thyssen Stahl mot kommissionen, REG 2003, s. I-10821, punkt 118, och av den 3 september 2009 i mål C-534/07 P, Prym och Prym Consumer mot kommissionen, REG 2009, s. I-7415, punkt 96). Bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är ska i stället göras med hänsyn till ett stort antal omständigheter, såsom de särskilda omständigheterna i ärendet, dess sammanhang och böternas avskräckande verkan (se domstolens dom av den 28 juni 2005 i de förenade målen C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P och C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. I-5425, punkterna 241 och 242 och där angiven rättspraxis). Härvid kan till exempel aspekter avseende avsiktlighet ha större betydelse än sådana som avser överträdelsens verkningar, framför allt när det rör sig om överträdelser som till sin natur är allvarliga (se domarna i de ovan nämnda målen Thyssen Stahl mot kommissionen, punkt 118, och Prym och Prym Consumer mot kommissionen, punkt 96 och där angiven rättspraxis).

113 Sökandens tolkning av riktlinjerna är vidare ofullständig. Enligt punkt 1 A i dessa ska man nämligen ”[v]id bedömningen av överträdelsens allvar ... beakta överträdelsens art, dess konkreta påverkan på marknaden, om den är mätbar, och omfattningen av den relevanta geografiska marknaden”. Vid tillämpningen av dessa kriterier kommer ”[ö]verträdelserna ... att delas in i tre kategorier, nämligen mindre allvarliga överträdelser, allvarliga överträdelser och mycket allvarliga överträdelser”. Vad beträffar mycket allvarliga överträdelser anges särskilt i riktlinjerna att det ”i huvudsak [är] fråga om horisontella begränsningar såsom priskarteller” och att möjliga utgångsbelopp är ”över 20 miljoner [euro]”. Enligt riktlinjerna ”gör sanktionsskalorna det möjligt att variera behandlingen av företagen alltefter arten av de överträdelser de begått” inom var och en av de kategorier av överträdelser som föreskrivits.

114 Enligt riktlinjerna framgår således tydligt att vikten ligger på överträdelsens beskaffenhet såsom avgörande kriterium för bedömningen av dess allvar vid fastställandet av böternas utgångsbelopp (se även, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 8 oktober 2008 i mål T-73/04,

Carbone Lorraine mot kommissionen, REG 2008, s. II-2661, punkt 91). Vad beträffar överträdelsens konkreta betydelse uppställs i riktlinjerna kriteriet avseende ”dess konkreta påverkan på marknaden”, vilket gäller överträdelsen i dess helhet och inte effekterna av varje enskilt företags beteende (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 12 november 2009 i mål C-554/08 P, Carbone-Lorraine mot kommissionen, ej publicerat i rättfallssamlingen, punkterna 21 och 24), samtidigt som det anges att detta endast ska beaktas om det är mätbart.

115 I det angripna beslutet har kommissionen för övrigt bedömt att det ”inte [var] möjligt att mäta överträdelsens konkreta inverkan på marknaden inom EES”. Kommissionen har därför angett att dess bedömning inte som grund hade någon ”särskild inverkan [av överträdelsen på marknaden]” (skäl 321 i det angripna beslutet), vid fastställandet av bötesbeloppet. Det var således på grundval av dess bedömning av överträdelsens beskaffenhet med hänsyn till dess huvudsakliga egenskaper, såsom de angetts ovan i punkt 4.2 i det angripna beslutet (se skäl 320 i det angripna beslutet), och den geografiska storleken på den ifrågavarande marknaden (se skäl 330 i det angripna beslutet) som kommissionen fann att det handlar om en mycket allvarlig överträdelse.

116 Detta tillvägagångssätt, som sökanden för övrigt inte har invänt mot, står i överensstämmelse med fast rättspraxis, enligt vilken överenskommelser om horisontell samverkan avseende priser eller uppdelning av marknader kan klassificeras som mycket allvarliga överträdelser på grundval endast av överträdelsernas art utan att kommissionen är skyldig att visa att överträdelsen haft en konkret påverkan på marknaden (domstolens domar i det ovan i punkt 112 nämnda målet Prym och Prym Consumer mot kommissionen, punkt 75, och av den 24 september 2009 i de förenade målen C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P och C-137/07 P, Erste Group Bank m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-8681, punkt 103).

117 Vad beträffar kriteriet ”den verkliga inverkan varje företags otillåtna beteende har på konkurrensen”, vilket åberopats av sökanden, omnämns detta i det nästsista stycket i punkt 1 A i riktlinjerna där det anges att ”[o]m en överträdelse begås av flera företag (t.ex. en kartell) kan det vara nödvändigt att i vissa fall variera de belopp som fastställs inom var och en av de ovan angivna kategorierna för att ta hänsyn till den särskilda vikten, och således den faktiska påverkan på konkurrensen, av varje företags förfarande i samband med överträdelsen, särskilt när det är stor skillnad i storleken på de företag som begått en överträdelse av samma slag”. Det rör sig följaktligen enbart om ett fakultativt kriterium enligt vilket böternas utgångsbelopp kan justeras vad gäller överträdelser där flera företag har deltagit och inte ett avgörande kriterium för fastställandet av detta belopp. Detta kriterium avser inte bedömningen av den konkurrensbegränsande verkan varje företag som deltagit i en viss överträdelse har förorsakat utan möjliggör endast ett beaktande av de objektiva skillnader som kan finnas mellan dessa företag, bland annat på grund av en väsentlig storleksskillnad, vid beräkningen av böternas utgångsbelopp.

118 Härav följer att även om det antas att bytet av ICI Acrylics ägare inte har medfört någon ytterligare skada på konkurrensen, vilket sökanden har gjort gällande, innebär denna omständighet inte att sökanden och Lucite-bolagen kan anses ha bidragit till ”en enda del av överträdelsens allvar” och att böternas utgångsbelopp således borde ha delats upp dem emellan.

119 Genom sökandens resonemang, enligt vilket det var nödvändigt att dela upp böternas utgångsbelopp mellan den själv och Lucite-bolagen, har sökanden vidare inte beaktat den omständigheten att de överväganden som ligger till grund för fastställandet av detta belopp (se skälen 319–336 i det angripna beslutet) är helt tillämpliga på sökanden själv.

120 Enligt det angripna beslutet har nämligen både sökanden och Lucite-bolagen begått den överträdelse som avses i artikel 1 i det angripna beslutet. Sökanden har inte bestritt sitt ansvar för denna överträdelse (se ovan punkt 40). Den har heller inte invänt mot kommissionens bedömning att sökanden i sig ska ”betraktas som ett företag vid tillämpningen av artikel 81 [EG]” (skäl 288 i det angripna beslutet).

121 Sökanden har varken bestritt kommissionens bedömning av överträdelsens allvar i skälen 319–331 i det angripna beslutet eller dess bedömning, vid tillämpningen av den differentierade behandlingen av företagen, att Lucite-bolagens omsättning vid försäljningen av PMMA-produkter år 2000 är en lämplig indikation på storleken och den ekonomiska styrkan vad gäller ICI Acrylics på den ifrågavarande marknaden (skäl 334 i det angripna beslutet).

122 Under dessa omständigheter innebär sökandens resonemang egentligen att en förmånlig behandling ska tillämpas vid fastställandet av böternas utgångsbelopp i förhållande till de andra mottagarna av det angripna beslutet endast på grundval av den omständigheten att sökanden har överlåtit de tillgångar som var föremål för överträdelsen.

123 Den överträdelse som sökanden har gjort sig skyldig till blir emellertid inte mindre allvarlig enbart av den anledningen. Sökanden har därmed påförts exakt samma grundbelopp som om den, i stället för att ha överlåtit ICI Acrylics till Lucite-bolagen med verkan från och med den 2 november 1999, helt enkelt drog sig ur kartellen vid samma datum.

124 I motsats till vad sökanden har gjort gällande och oavsett den omständigheten att den deltagit i överträdelsen med samma tillgångar som Lucite-bolagen senare använde, har den således deltagit i en överträdelse vars allvar motiverade det utgångsbelopp som kommissionen fastställde för dess del. Sökandens resonemang enligt vilket utgångsbeloppet borde ha delats upp mellan den själv och Lucite-bolagen kan således inte godtas.

125 Sökandens övriga argument påverkar inte denna bedömning.

126 Sökanden har för det första gjort gällande att ”fördelningen av faktorn ’varaktighet’” för beräkningen av bötesbeloppet mellan den själv och Lucite-bolagen inte var tillräcklig. Enligt de metoder som föreskrivs i riktlinjerna är det i stället ”faktorn ’allvar’” som ska ha en avgörande inverkan på böternas grundbelopp då utgångsbeloppet endast höjs med 10 procent för varje år som överträdelsen pågår. Då det inte föreligger något ”linjärt samband” mellan överträdelsens varaktighet och böternas grundbelopp, även om ”faktorn ’varaktighet’” har delats upp mellan sökanden och Lucite-bolagen övergår deras sammanlagda grundbelopp således, enligt sökanden, det som skulle ha beräknats ifall ICI Acrylics behållit samma ägare.

127 Grundbeloppet för sökandenas böter har emellertid fastställts i förhållande till varaktigheten av dess egen delaktighet i överträdelsen (se ovan punkt 26). ”Faktorn ’varaktighet’” har således, såsom kommissionen med fog har gjort gällande, fördelats mellan sökanden och Lucite-bolagen.

128 De sammanlagda grundbeloppen för sökanden och Lucite-bolagen övergår visserligen, såsom sökanden har gjort gällande, det belopp som skulle ha beräknats om ICI Acrylics hade behållit samma ägare (se ovan punkt 108). Detta är emellertid endast en konsekvens av tillämpningen av de metoder som föreskrivs i riktlinjerna, vilka återspeglar kommissionens politik vid fastställandet av böter. Med beaktande av det utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen förfogar över i detta hänseende (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 7 juni 1983 i de förenade målen 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen, REG 1983, s. 1825, punkterna 105–109; svensk specialutgåva, volym 7, s. 133) har den möjlighet att fastställa ett sådant samband mellan kriterierna avseende överträdelsens allvar och varaktighet.

129 Den omständigheten att kriteriet avseende överträdelsens allvar i förevarande fall har inverkat mer vid beräkningen av böternas grundbelopp än kriteriet avseende dess varaktighet innebär följaktligen inte att sökanden har fog för sin uppfattning att det var nödvändigt att fördela ”faktorn ’allvar’” mellan den själv och Lucite-bolagen.

130 Ett ”linjärt samband” mellan överträdelsens varaktighet och böternas grundbelopp, genom att böternas utgångsbelopp multipliceras med antalet år ett företag har deltagit i överträdelsen, skulle i förevarande fall för övrigt ha inneburit en nackdel för sökanden, eftersom det skulle ha föranlett ett högre grundbelopp än det som har tillämpats.

131 Sökanden saknar vidare fog för sitt resonemang vad gäller kommissionens uttalande i meddelandet om invändningar, enligt vilket ”ansvaret för överträdelsen för det fall det företag som förvärvat tillgångar fortsätter att åsidosätta artikel 81 [EG] och/eller artikel 53 i EES-avtalet ska delas upp mellan köparen och förvärvaren av de tillgångar som utgör föremål för överträdelsen” (punkt 347 i meddelandet om invändningar).

132 Detta uttalande innefattar, i motsats till det sökanden har anfört, inga anvisningar gällande frågan huruvida ”faktorn ’allvar’” ska fördelas mellan sökanden och Lucite-bolagen. Såsom klart framgår av kommissionens angivelser och deras placering i punkt 5.6 i meddelandet om invändningar gäller detta uttalande endast fördelningen av ansvar för överträdelsen mellan överlåtaren och förvärvaren av de tillgångar som var föremål för överträdelsen i samband med fastställandet av vilka som ska anses vara mottagare av meddelandet om invändningar. Samma slutsats följer av en hänvisning i en fotnot till skäl 43 i kommissionens beslut 89/190/EEG av den 21 december 1988 om ett förfarande enligt artikel 85 i EEG-fördraget (IV/31.865, PVC) (EGT L 74, 1989, s. 1). I det angripna beslutet har kommissionen dessutom gjort en sådan ansvarsuppdelning för överträdelsen mellan sökanden och Lucite-bolagen (se ovan punkt 21).

133 Sökanden har vidare gjort gällande att kommissionen i sin tidigare beslutspraxis har tillämpat en metod som bestod i att dela upp bötesbeloppet i förhållande till perioderna av innehav av den enhet som gjort sig skyldig till överträdelsen.

134 Kommissionens beslutspraxis utgör emellertid inte rättslig grund för fastställandet av bötesbelopp i konkurrensmål, då kommissionen förfogar över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning i detta hänseende, och detta utan att vara bunden av sina tidigare bedömningar (se domen i det ovan i punkt 112 nämnda målet Prym och Prym Consumer mot kommissionen, punkt 98 och där angiven rättspraxis).

135 Sökanden har i vart fall inte ifrågasatt kommissionens argument att det i de åberopade besluten i motsats till i förevarande fall handlade om överlåtelse av ett dotterbolag som var en juridisk person. Detta utgör en avgörande skillnad i sak vid bedömningen av bötesbeloppet eftersom ICI Acrylics i avsaknad av status som juridisk person inte kunde påföras några böter. Sökandens åberopande av kommissionens beslutspraxis gällande överlåtelser av dotterbolag under överträdelseperioden är således under alla omständigheter verkningslöst.

136 Sökanden har inom ramen för förevarande grund även åberopat åsidosättande av proportionalitets- och likabehandlingsprinciperna. Sökanden har emellertid inte framfört några särskilda argument i detta avseende, utöver de som bedömts här ovan avseende kommissionens eventuella skyldighet att fördela ”faktorn ’allvar’” på den grunden att någon ytterligare skada inte hade förorsakats konkurrensen till följd av överlåtelsen. Dessa argument kan således inte heller godtas.

137 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den tredje grunden, i den mån den åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet. De omständigheter som åberopats inom ramen för denna grund kan inte heller motivera nedsättning av böterna på grundval av tribunalens utövande av sin obegränsade behörighet.

Den fjärde grunden, avseende att höjningen av böternas utgångsbelopp för avskräckande verkan var oskälig

138 Förevarande grund har två delar. Genom den första delgrunden har sökanden gjort gällande att kommissionen vid höjningen av böternas utgångsbelopp för avskräckande verkan inte beaktade dess verkliga ekonomiska kapacitet. Inom ramen för den andra delgrunden har sökanden, i andra hand, anfört att kommissionen åsidosatte proportionalitets- och likabehandlingsprinciperna.

Den första delgrunden, avseende kommissionens underlåtenhet att beakta sökandens verkliga ekonomiska kapacitet

139 Sökanden har anfört att höjningen med 50 procent av böternas utgångsbelopp för att uppnå en tillräckligt avskräckande verkan innebar att dess reella ekonomiska kapacitet inte beaktades. Såsom sökanden visade under utredningen återspeglas inte denna kapacitet adekvat av dess omsättning, vilken låg till grund för kommissionens höjning av böterna. Enligt sökandens uppfattning har omsättningskriteriet betydelse såsom antydan om eller uppskattning av ett företags ekonomiska förmåga, men det är inte tillräckligt när det berörda företaget förebringar annan bevisning avseende sin ekonomiska förmåga. Den ifrågavarande höjningen borde följaktligen upphävas.

140 Tribunalen erinrar om att kommissionen i skäl 337 i det angripna beslutet har angett att inom kategorin mycket allvarliga överträdelser gör skalan av tillämpliga böter det möjligt att fastställa böterna till en nivå som säkerställer att de, ”med hänsyn till varje företags storlek och ekonomiska styrka”, är tillräckligt avskräckande. För att bedöma storleken och den ekonomiska styrkan hos sökanden beaktade kommissionen dess globala omsättning år 2005, vilket var det sista räkenskapsår som föregick det räkenskapsår under vilket det angripna beslutet antogs (8,49 miljarder euro) och beslutade att tillämpa multiplikationsfaktorn 1,5 på de böter som skulle påföras sökanden (se skälen 349–350 i det angripna beslutet).

141 Kommissionen har i detta sammanhang som svar på sökandens argument avseende tillämpningen av omsättningskriteriet för att bedöma dess ekonomiska förmåga uttalat att detta kriterium ger en rimlig och användbar antydan gällande ett företags ekonomiska förmåga och styrka och att det i förevarande fall hade tillämpats lika på samtliga berörda företag (skäl 347 i det angripna beslutet).

142 Vad beträffar begreppet avskräckande verkan är detta vidare en av de faktorer som ska beaktas vid beräkningen av böterna. Det framgår av fast rättspraxis att de böter som ålagts till följd av åsidosättanden av artikel 81 EG och som föreskrivs i artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 har till syfte att bestraffa rättsstridiga handlingar från de berörda företagens sida och att avskräcka såväl dessa företag som andra ekonomiska aktörer från att i framtiden åsidosätta unionens konkurrensrätt. Kommissionen kan således ta hänsyn bland annat till det aktuella företagets storlek och ekonomiska styrka när den beräknar böterna (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 29 juni 2006 i mål C-289/04 P, Showa Denko mot kommissionen, REG 2006, s. I-5859, punkt 16 och där angiven rättspraxis).

143 Beaktandet av företagets storlek och totala resurser för att säkerställa att böterna får en tillräckligt avskräckande verkan beror på den inverkan på nämnda företag som eftersträvas – sanktionen ska inte vara försumbar med hänsyn till, bland annat, företagets finansiella styrka (domstolens dom av den 17 juni 2010 i mål C-413/08 P, Lafarge mot kommissionen, REU 2010, s. I-5361, punkt 104). Det har således slagits fast att den avskräckande verkan som kommissionen har rätt att eftersträva när den fastställer bötesbelopp endast kan uppnås på ett tillfredsställande sätt om företagets situation vid tidpunkten för utfärdandet av böterna beaktas (förstainstansrättens dom av den 5 april 2006 i mål T-279/02, Degussa mot kommissionen, REG 2006, s. II-897, punkt 278).

144 I förevarande fall bestrider inte sökanden att kommissionen har möjlighet att beakta företagets ekonomiska styrka och storlek för att justera bötesbeloppet. Den bestrider dock relevansen av omsättningskriteriet för att bedöma dess egen ekonomiska styrka och storlek.

145 Domstolen har vid flera tillfällen bedömt att ett företags totala omsättning ger en antydan, om än ungefärlig och ofullständig, om företagets storlek och ekonomiska styrka (se domen i de ovan i punkt 112 nämnda förenade målen Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, punkt 243 och där angiven rättspraxis). Det har således slagits fast att kommissionen för att fastställa bötesbeloppet till en nivå som säkerställer att böterna är tillräckligt avskräckande får ta hänsyn till det aktuella företagets totala omsättning (domstolens dom i det ovan i punkt 142 nämnda målet Showa Denko mot kommissionen,

punkterna 15–18, och av den 22 maj 2008 i mål C-266/06 P, Evonik Degussa mot kommissionen och rådet, ej publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 120; förstainstansrättens dom av den 9 juli 2003 i mål T-220/00, Cheil Jedang mot kommissionen, REG 2003, s. II-2473, punkt 96).

146 Även om det i rättspraxis uttryckligen medges att företagets totala omsättning ger en ”antydan” om dess storlek och ekonomiska styrka, som kan vara ”ungefärlig” och ”ofullständig”, innebär denna rättspraxis ändå att användningen av detta kriterium är motiverad vid beräkningen av en höjning av böterna för avskräckande verkan. Denna lösning har den obestridliga fördelen att kommissionen vid bötesbeloppets fastställande kan använda ett objektivt kriterium och tillämpa det utan åtskillnad på de berörda företagen.

147 Argumentet att ett företags omsättning endast ofullständigt och ungefärligt återspeglar dess ekonomiska styrka är således i sig otillräckligt för att relevansen av detta kriterium vid fastställandet av bötesbeloppens höjning för avskräckande verkan ska underkännas.

148 Såsom sökanden har anfört kan man visserligen inte bortse från syftet med höjningen, nämligen att justera böterna på så sätt att de inte blir försumbara för det berörda företaget eller, tvärtom, orimliga, bland annat med hänsyn till det berörda företagets finansiella kapacitet (se ovan punkt 143 samt förstainstansrättens dom i det ovan i punkt 143 nämnda målet Degussa mot kommissionen, punkt 283, och av den 18 juni 2008 i mål T-410/03, Hoechst mot kommissionen, REG 2008, s. II-881, punkt 379).

149 Det kan emellertid inte genom de omständigheter som sökanden har åberopat anses visat att den omsättning som kommissionen har beaktat ger en så missvisande bild av sökandens ekonomiska kapacitet att detta syfte i förevarande fall har åsidosatts.

150 Sökanden har för det första inte åberopat några konkreta omständigheter till stöd för sina argument och sifferuppgifter. I den ansökan varigenom talan väckts hänvisas i detta avseende inte till någon handling.

151 Vidare har sökanden i den ansökan varigenom talan väckts endast åberopat att det förekommer en pensionsskuld som har större betydelse än dess storlek ger intryck av, samt en skuldsättning till följd av finansieringen av ett förvärv år 1997, utan att på ett detaljerat sätt förklara hur förekomsten av dessa skulder påverkar relevansen av dess omsättning år 2005, vilken beaktades av kommissionen.

152 Detta utgör, såsom kommissionen med fog har påpekat, omständigheter som avser flera år och som således inte nödvändigtvis utgör en tillförlitlig antydan om företagets ekonomiska styrka vid antagandet av det angripna beslutet eller som för övrigt allmänt sett har en oundviklig påverkan på företagets omsättning. Sökanden har dessutom själv i den ansökan varigenom talan väcktes hävdat att denna skuldsättning ”påverkade dess verksamhet”. Sökanden har likaledes inte invänt mot kommissionens argument att de ifrågavarande skulderna nödvändigtvis måste ha fått återverkningar på dess omsättning.

153 Sökanden har för övrigt inte förklarat på vilket sätt omsättningskriteriet inte adekvat återspeglade dess ekonomiska kapacitet till följd av de åberopade omständigheterna. Sökanden har helt enkelt endast yrkat att den höjning som kommissionen tillämpade ska upphävas. Detta skulle dock placera sökanden i samma situation som Barlo- och Lucite-bolagen, vilka inte påfördes någon höjning i avskräckande syfte. Dessa två företags omsättning motsvarade år 2005 4 respektive 13 procent av sökandens omsättning (se skälen 36 och 46 i det angripna beslutet). Eftersom ingen övertygande bevisning har åberopats kan följaktligen resonemanget om att sökandens omsättning är så pass missvisande vad avser dess ekonomiska kapacitet inte godtas.

154 Sökanden har således inte förmått vederlägga kommissionens bedömning att dess omsättning ger ”en rimlig och användbar antydan om dess ekonomiska kapacitet och styrka” (skäl 347 i det angripna beslutet). Kommissionen har därför, i motsats till vad sökanden har gjort gällande, som grund för en lämplig höjning av bötesbeloppet kunnat använda företagets omsättning (se bland annat ovan punkterna 146 och 147).

155 Sökandens argument att kommissionen underlät att pröva den bevisning som under det administrativa förfarandet framförts angående dess ekonomiska förmåga kan inte heller godtas. Detta argument utgör endast ett ogrundat påstående från sökanden som inte vinner stöd av några konkreta uppgifter, som till exempel hänvisningar till den bevisning kommissionen har underlåtit att beakta. Det framgår vidare i vart fall av det angripna beslutet att kommissionen prövade sökandens argument om att dess omsättning ledde till en överskattning av dess ekonomiska kapacitet, men bedömde att omsättningen gav en rimlig och användbar antydan om sökandens ekonomiska kapacitet och styrka (skälen 343 och 347 i det angripna beslutet). Även om kommissionen inte i detalj bemötte varje argument som framförts av sökanden innebär denna omständighet inte i sig att argumenten inte prövades.

156 Sökanden har slutligen även anfört att behovet av att tillämpa en höjning krävde ytterligare motivering i förevarande fall, eftersom, såsom sökanden visat, ingen av de verkliga gärningsmännen bakom överträdelsen var anställd av sökanden eller hade någon ansvarsposition inom företaget, ingen av dess styrelseledamöter hade underlättat utförandet av överträdelsen och bötesbeloppet redan var mycket högt.

157 Tribunalen erinrar i detta hänseende om att kommissionen i skälen 337–350 i det angripna beslutet vid bedömningen av överträdelsens allvar höjde böternas utgångsbelopp för att säkerställa ”att de var tillräckligt avskräckande i förhållande till varje företags storlek och ekonomiska styrka” (skäl 337 i det angripna beslutet). Denna etapp i böternas beräkning följer av nödvändigheten att anpassa utgångsbeloppet så att böterna blir tillräckligt avskräckande med hänsyn till företagets totala resurser och dess kapacitet att uppbringa nödvändiga medel för att betala böterna. Sökandens resonemang, enligt vilket ingen av de verkliga gärningsmännen bakom överträdelsen egentligen var anställda av sökanden eller hade någon ansvarsposition inom företaget, ingen av dess styrelseledamöter hade underlättat utförandet av överträdelsen och bötesbeloppet redan var mycket högt, saknar därför betydelse och är i detta sammanhang verkningslöst.

158 De argument som anförts till stöd för den första delgrunden är således inte av sådan beskaffenhet att de kan motivera att den höjning som påförts sökanden enligt skälen 349 och 350 i det angripna beslutet ska ändras.

159 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den första delgrunden i den mån den åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet.

Den andra delgrunden, avseende åsidosättande av proportionalitets- och likabehandlingsprinciperna

160 Sökanden har anfört att även om kommissionen hade fog för att påföra en avskräckande höjning uteslutande på grundval av sökandens omsättning, måste mottagarna av det angripna beslutet behandlas rättvist och proportionerligt. Den höjning som tillämpades på sökanden var dock proportionellt sett högre än den som tillämpades på Atofina-bolagen och innebar således ett åsidosättande av principerna om proportionalitet och likabehandling.

161 Den omsättning som kommissionen beaktade vad gäller sökanden (8,49 miljarder euro) är i likhet med vad sökanden påpekat 16 gånger lägre än den som beaktats för Atofina-bolagen (143 miljarder euro), medan den höjning som påfördes sökanden (50 procent) bara är fyra gånger mindre än den som tillämpades på Atofina-bolagen (200 procent).

162 Denna iakttagelse är emellertid inte tillräcklig för att den höjning som påfördes sökanden ska anses oberättigad med hänsyn till de principer som den åberopat.

163 Denna skillnad i förhållande till den behandling som ett annat företag blivit föremål för innebär inte i sig att den höjning som påförts sökanden inte är proportionerlig i förhållande till det eftersträvade ändamålet, nämligen, enligt skäl 337 i det angripna beslutet, att fastställa bötesbeloppet till en nivå som säkerställer att böterna blir tillräckligt avskräckande med hänsyn till företagets storlek och ekonomiska styrka. Sökanden har emellertid inte framfört några argument i detta avseende inom ramen för denna delgrund.

164 Om det antas att sökanden ändå hade fog för sitt resonemang, i den mån detta är fokuserat på Atofina-bolagens situation, borde den påförda höjningen endast vara 12,5 procent (vilket är 16 gånger lägre än den på 200 procent som påförts Atofina-bolagen). En sådan höjning skulle emellertid med beaktande av sökandens storlek och omsättning såsom den återspeglas genom sökandens omsättning år 2005 vara otillräcklig för att uppnå det eftersträvade målet.

165 Även om det antas att denna skillnad kan anses utgöra ett åsidosättande av likabehandlingsprincipen innebär detta förhållande inte nödvändigtvis att sökanden har rätt att utverka en sänkning av den tillämpade höjningen.

166 Kommissionen har i detta avseende med fog gjort gällande att sökanden bakvänt har försökt tillämpa den lösning som förstainstansrätten använde i sin dom av den 29 april 2004 i de förenade målen T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 och T-252/01, Tokai Carbon m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. II-1181, punkterna 244–249). I det mål där denna dom meddelades var omsättningen hos företaget Showa Denko KK (nedan kallat SDK) två gånger högre än omsättningen hos företaget VAW Aluminium AG (nedan kallat VAW). Kommissionen hade emellertid tillämpat en höjning på SDK som var sex gånger högre (150 procent) än den som påförts VAW (25 procent). Det var under dessa förhållanden som förstainstansrätten beslutade att i stället påföra en höjning med 50 procent på SDK vilken bara var två gånger högre än den som tillämpats på VAW.

167 Detta innebär emellertid inte att ett företag, som sökanden, till sin fördel kan åberopa ett åsidosättande av likabehandlingsprincipen på grund av att den höjning som tillämpats på ett företag som är större än sökanden inte är tillräckligt hög för att storleksskillnaden mellan dessa företag ska beaktas.

168 Det ska i förevarande fall under alla omständigheter prövas om den höjning som har påförts sökanden är berättigad med hänsyn till likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna, inte endast i förhållande till den höjning som tillämpats på Atofina-bolagen, utan även i förhållande till de höjningar som tillämpats på de andra berörda företagen.

169 Den bedömning som tribunalen kommer fram till vid prövningen av denna delgrund får, såsom framgår av praxis, i synnerhet inte medföra att de företag som har deltagit i den ifrågavarande överträdelsen behandlas olika (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom i det ovan i punkt 97 nämnda målet Sarrió mot kommissionen, punkt 97, och av den 25 januari 2007 i mål C-407/04 P, Dalmine mot kommissionen, REG 2007, s. I-829, punkt 152).

170 Sökanden har emellertid inte framfört några argument i detta avseende i sin ansökan.

171 Det ska för övrigt erinras om att de höjningar som tillämpades enligt det angripna beslutet, i storleksordning, med den lägsta först, var följande:

— På Barlo-bolagen, med en omsättning på 310,85 miljoner euro (skäl 46 i det angripna beslutet), tillämpades ingen höjning.

— På Lucite-bolagen, med en omsättning på ungefär 1,14 miljarder euro (skäl 36 i det angripna beslutet), tillämpades ingen höjning.

— På de tre bolagen i koncernen Total (Arkema, Altuglas och Altumax), med en omsättning på 5,71 miljarder euro (skäl 14 i det angripna beslutet), tillämpades en ”hypotetisk” höjning på 25 procent (multiplikationsfaktor 1,25), för att beräkna höjningen för det återfall som dessa tre bolag gjort sig skyldiga till (se fotnoten på s. 233 i det angripna beslutet). Tribunalen har dessutom vid prövningen av den talan dessa bolag väckte mot det angripna beslutet sänkt deras bötesbelopp, till följd av en omräkning av det totala belopp som var beräkningsgrunden för höjningen på 25 procent för avskräckande verkan (tribunalens dom av den 7 juni 2011 i mål T-217/06, Arkema France m.fl. mot kommissionen, REU 2011, s. I-2593, punkterna 339 och 340).

— På sökanden, med omsättning år 2005 på 8,49 miljarder, tillämpades en höjning med 50 procent (multiplikationsfaktor 1,5).

— På Degussa-bolagen, med en omsättning på 11,75 miljarder euro, tillämpades en höjning med 75 procent (multiplikationsfaktor 1,75).

— På Atofina-bolagen (fem bolag i koncernen Total) tillämpades en höjning med 200 procent (multiplikationsfaktor 3) på grundval av omsättningen hos Total SA år 2005 på 143,168 miljarder euro (skälen 349 och 350 i det angripna beslutet).

172 Såsom tydligt framgår av det angripna beslutet utgör situationen för Atofina-bolagen ett särskilt fall, eftersom dessa hade en omsättning som var mycket högre än de andra berörda företagen. Kommissionens tillvägagångssätt i förhållande till de andra företagen var däremot konsekvent, eftersom den tillämpade höjningar på 25, 50 och 75 procent på de företag vars omsättning var 5,71, 8,49 respektive 11,75 miljarder euro.

173 Kommissionen har visserligen inte strikt följt de matematiska förhållandena och den relativa skillnaden vad avser höjningsnivån (i procent) mellan Arkema och sökanden (+ 100 procent) är större än skillnaden vad avser deras omsättningar (+ 48 procent), viket är en mindre skillnad än mellan sökanden och Degussa-bolagen (+ 50 procent för höjningen och + 38 procent för omsättningen).

174 Detta sistnämnda konstaterande räcker emellertid inte för att visa att de principer som sökanden har åberopat har åsidosatts. Med beaktande av det stora utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen i detta avseende förfogar över och de mål som eftersträvas genom de påförda höjningarna, kan det inte krävas att den, med hänsyn till principerna om likabehandling och proportionalitet, säkerställer att nivåskillnaderna mellan höjningarna direkt återspeglar varje skillnad mellan de berörda företagens omsättningar (se även, för ett liknande resonemang och analogt, domen i det ovan i punkt 145 nämnda målet Evonik Degussa mot kommissionen och rådet, punkt 122). Även om omsättningen utgör ett relevant kriterium för beräkningen av böterna så att de ska bli tillräckligt avskräckande, kan fastställandet av ett lämpligt bötesbelopp, såsom framgår av rättspraxis, inte nödvändigtvis endast vara resultatet av en enkel aritmetisk beräkning på grundval av omsättningen (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 128 nämnda målet Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen, punkt 121, och domen i det ovan i punkt 145 nämnda målet Evonik Degussa mot kommissionen och rådet, punkt 120).

175 Härav följer att behandlingen av företag som med hänsyn till sin omsättning befinner sig i en situation som mer liknar Atofina-bolagens situation än sökandens inte kan åberopas till stöd för påståendet att principerna om likabehandling och proportionalitet har åsidosatts. Sökandens resonemang enligt vilket den bör behandlas proportionellt endast i förhållande till Atofina-bolagen och påföras en höjning på ungefär 12,5 procent (se ovan punkt 164) skulle däremot om det godtogs medföra en särbehandling i förhållande till de övriga berörda företagen.

176 Det ska i detta sammanhang framhållas att sökanden inte omnämner, bland annat, Lucite-bolagens situation. Sökanden och Lucite-bolagen har emellertid begått samma överträdelse efter varandra med samma medel och kommissionen har påfört dem samma utgångsbelopp på grundval av samma omsättning för PMMA-produkter. Fram till dess hade således böterna för dessa två företag beräknats på samma sätt, men till skillnad från sökanden påfördes Lucite-bolagen inte någon höjning för avskräckande verkan. Med hänsyn till att dess omsättning var 7,5 gånger lägre än sökandens kan det dock inte göras gällande att den höjning på 50 procent som påförts sökanden stred mot de åberopade principerna.

177 Talan kan mot denna bakgrund inte vinna bifall såvitt avser den andra delgrunden, i den mån den åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet.

178 Med hänsyn till ovanstående överväganden kan inte heller de omständigheter som sökanden har åberopat till stöd för den fjärde grunden motivera nedsättning av böterna, i den mån böternas utgångsbelopp höjts för avskräckande verkan, på grundval av tribunalens utövande av dess obegränsade behörighet. Den fjärde grunden ska således underkännas i sin helhet.

Den femte grunden, avseende det oskäliga i att neka nedsättning av böterna trots samarbetet med kommissionen

179 Förevarande grund består av två delar. Genom den första delgrunden har sökanden gjort gällande att kommissionen felaktigt underlät att bevilja nedsättning av bötesbeloppet med tillämpning av meddelandet om samarbete. Genom den andra delgrunden har sökanden, i andra hand, gjort gällande att kommissionen åtminstone borde erkänt värdet av dess samarbete utanför tillämpningsområdet för meddelandet.

Den första delgrunden avseende nekad nedsättning av bötesbeloppet med tillämpning av meddelandet om samarbete

180 Denna delgrund består huvudsakligen av två invändningar. Sökanden har anfört att kommissionen felaktigt bedömde att de upplysningar som sökanden hade lämnat inte medförde något mervärde för dess utredning. Sökanden har vidare gjort gällande att dess försening, i förhållande till övriga berörda företag, då den tillhandahöll upplysningar orsakades av kommissionens handlande.

– Den felaktiga bedömningen av mervärdet av upplysningarna i ansökan enligt meddelandet om samarbete

181 Tribunalen erinrar inledningsvis om att kommissionen förfogar över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid böternas beräkning och den kan härvid beakta ett stort antal olika faktorer, däribland berörda företags samarbete under institutionens undersökning. Kommissionens stora utrymme för skönsmässig bedömning innefattar i detta hänseende att utvärdera kvaliteten och användbarheten av det samarbete som tillhandahålls av ett företag, exempelvis i förhållande till andra företags samarbete (domstolens dom av den 10 maj 2007 i mål C-328/05 P, SGL Carbon mot kommissionen, REG 2007, s. I-3921, punkterna 81 och 88).

182 För att motivera en nedsättning av bötesbeloppet på grundval av meddelandet om samarbete måste de uppgifter som lämnats anses visa att företaget verkligen har samarbetat, varvid syftet med att sätta ned bötesbeloppet består i att kompensera ett företag för att det under det administrativa förfarandet har bidragit till att underlätta för kommissionen att fastställa förekomsten av en överträdelse (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 116 nämnda målet Erste Group Bank m.fl. mot kommissionen, punkt 305). Företagets agerande bör således ha underlättat kommissionens uppgift bestående i att fastställa och vidta åtgärder mot överträdelser av unionens konkurrensregler (se domen i det ovan i punkt 54 nämnda målet JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 499 och där angiven rättspraxis) och vittna om en verklig samarbetsanda (domen i de ovan i punkt 112 nämnda förenade målen Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, punkterna 395 och 396).

183 Med hänsyn till syftet med nedsättningen kan kommissionen inte bortse från de tillhandahållna upplysningarnas användbarhet. Användbarheten beror nödvändigtvis på det bevismaterial som kommissionen redan förfogar över (tribunalens dom av den 28 april 2010 i de förenade målen T-456/05 och T-457/05, Gütermann och Zwicky mot kommissionen, REU 2010, s. II-1443, punkt 221).

184 Även om kommissionen är skyldig att förklara varför den anser att de uppgifter som företag lämnar inom ramen för meddelandet om samarbete utgör ett bidrag som motiverar eller inte motiverar en nedsättning av de böter som åläggs, ankommer det på de företag som avser att bestrida kommissionens beslut i detta hänseende att visa att kommissionen, om den inte hade haft sådana uppgifter som lämnats frivilligt av företagen, inte skulle ha varit i stånd att styrka de väsentliga delarna av överträdelsen och följaktligen att anta ett beslut om åläggande av böter (domen i det ovan i punkt 116 nämnda målet Erste Group Bank m.fl. mot kommissionen, punkt 297).

185 I meddelandet om samarbete har kommissionen fastställt på vilka villkor företag som samarbetar med kommissionen under dess undersökning av ett kartellärende kan befrias från böter eller beviljas nedsättning av de böter som annars skulle ha ålagts dem.

186 Kommissionen har särskilt angett att företag som inte uppfyller villkoren för att tillerkännas immunitet mot böter ändå kan beviljas nedsättning av bötesbeloppet (punkt 20 i meddelandet om samarbete). Enligt punkt 21 i meddelandet måste ett företag för att kunna beviljas en sådan nedsättning ”förse kommissionen med bevis på den misstänkta överträdelsen som har ett betydande mervärde jämfört med dem som kommissionen redan har samlat in. Dessutom måste det upphöra med sin inblandning i den misstänkta överträdelsen senast vid den tidpunkt då företaget inkommer med bevismaterialet.”

187 I punkt 22 i meddelandet om samarbete anges dessutom följande:

”Begreppet ’mervärde’ avser i vilken grad bevismaterialet som sådant eller genom sin detaljrikedom stärker kommissionens förmåga att klart fastställa sakförhållandena i ärendet. I sin bedömning tillmäter kommissionen i allmänhet skriftliga bevis från den period som uppgifterna gäller ett större kvalitativt värde än bevis som framställs senare. På liknande sätt kommer de bevis som är direkt relevanta för klargörandet av sakförhållandena generellt att kvalitativt värderas högre än bevis som endast indirekt är relevanta.”

188 Kommissionen har i det angripna beslutet uppgett att sökanden den 18 oktober 2004 hade ansökt om att meddelandet om samarbete skulle tillämpas efter det att kommissionen hade mottagit ansökningar med stöd av detta meddelande från Degussa-bolagen (den 20 december 2002), Atofina-bolagen (den 3 april 2003) och Lucite-bolagen (den 11 juli 2003) (skäl 416 i det angripna beslutet). Av skäl 417 i det angripna beslutet framgår att kommissionen genom tillämpning av meddelandet om samarbete utvärderade sökandens bidrag kronologiskt i den ordning uppgifterna hade lämnats, för att avgöra om det medförde ett väsentligt mervärde i den mening som avses i punkt 21 i meddelandet. Kommissionen har mot bakgrund av dessa kriterier bedömt att den bevisning sökanden tillhandahöll inte bidrog till något mervärde i den mening som avses i meddelandet om samarbete (skäl 417 i det angripna beslutet).

189 I förevarande fall har sökanden i första hand gjort gällande att kommissionen tillämpade ett felaktigt rättsligt kriterium för att avslå dess ansökan om nedsättning av bötesbeloppet, i den mån kommissionen, i skäl 419 i det angripna beslutet, uppgav att de handlingar som sökanden tillhandahöll inte möjliggjorde att ”fastställa några sakförhållanden”. Sökanden har emellertid anfört att det korrekta kriteriet vid tillämpningen av punkt 21 i meddelandet om samarbete, var huruvida uppgifterna stärker kommissionens förmåga att fastställa sakförhållanden.

190 Detta argument saknar grund och kan inte godtas.

191 Såsom ovan angetts i punkt 188 framgår det nämligen tydligt av skälen 416–419 i det angripna beslutet att kommissionen korrekt har tillämpat den relevanta bestämmelsen i meddelandet om samarbete, nämligen punkt 21, genom att använda kriteriet avseende ”väsentligt mervärde” (se ovan punkt 188). Kommissionen har vidare i sin skrivelse av den 11 augusti 2005, varigenom sökanden informerades om att dess ansökan om nedsättning av bötesbeloppet hade avslagits, angett att ”den bevisning [som sökanden] tillhandahöll [inte medförde] något väsentligt mervärde i den mening som avses i punkterna 21 och 22 i [meddelandet om samarbete]” och hänvisade således till det relevanta kriteriet.

192 Sökanden har för det andra gjort gällande att de uppgifter den har tillhandahållit uppfyller kraven i punkterna 21 och 22 i meddelandet om samarbete.

193 Enligt den rättspraxis som anges ovan i punkt 184 ankommer det emellertid på sökanden att visa att dessa villkor är uppfyllda. Det kan härvid understrykas att även om sökanden i den ansökan varigenom talan väcktes i allmänna ordalag utan uppgifter som stöder detta hänvisade till sina bemödanden att samarbeta med kommissionen, genom att påtala ”informationsteknologiska experters

många arbetsdagar” och ”över tusen arbetstimmar för externa konsulter” vilket lett till att sökanden frivilligt försett kommissionen med ”168 filutdrag från system för säkerhetskopiering och servrar”, baseras dess argumentation till stöd för invändningen egentligen på några handlingar som var samtida med överträdelsen och som anges i skälen 101, 104, 115 och 156 i det angripna beslutet. Sökanden har anfört att dessa handlingar styrkte kommissionens uppfattning och hjälpte den i dess utredning, eftersom den citerar dem i det angripna beslutet och det handlar om ovanliga handlingar med aktualitet inom utredningen. Enligt meddelandet om samarbete ska för övrigt stort värde tillmätas sådana aktuella handlingar.

194 Detta resonemang vederlägger emellertid inte kommissionens bedömning.

195 Vad beträffar sökandens interna e-post som citeras i skäl 101 i det angripna beslutet hänvisas i den till en överenskommelse om en prishöjning under andra kvartalet år 1998 och en höjning på 5 procent för gjutna plattor från och med den 1 januari 1999 på marknaden i Förenade kungariket (se fotnot 27 i det angripna beslutet). I de handlingar som anges i skäl 156 i det angripna beslutet anges likaledes en prishöjning för andra halvåret år 1998. Såsom kommissionen har uppgett framgår det emellertid av det angripna beslutet (se, till exempel, skälen 155, 157 och 158 i detta) att den redan innan den mottog dessa handlingar hade kännedom om diskussionerna avseende pris och avtalen om prishöjningar på europeisk nivå för andra halvåret 1998.

196 Den handling som avses i skäl 101 i det angripna beslutet har visserligen, såsom sökanden har hävdat, möjliggjort för kommissionen att uppdaga hur de konkurrensbegränsande mötena förlöpte. De handlingar som citeras i skäl 156 i det angripna beslutet visar vidare hur prishöjningarna genomfördes. Detta utgör emellertid endast upplysningar som gör att de prishöjningar som kommissionen redan hade tillräcklig bevisning för kunde placeras i sitt sammanhang.

197 Vad vidare beträffar de två av sökandens interna e-brev som nämns i skäl 104 och fotnot 31 i det angripna beslutet för att illustrera att prishöjningarna inte alltid genomfördes (se nämnda fotnot 31), kan det påpekas att kommissionen redan innan dessa handlingar mottogs hade kännedom om och tillräcklig bevisning för denna omständighet, vilket framgår av flera skäl i det angripna beslutet (se, till exempel, skälen 110, 120, 123, 125, 128, 129, 134, 140, 143, 148, 167 och 184 i det angripna beslutet). Den omständighet som sökanden har åberopat, nämligen att dessa handlingar, som nämns i punkt 4.2.3 i det angripna beslutet med rubriken ”Genomförande och övervakning av prisavtal”, är de enda som är samtida med överträdelsen, innebär inte i sig att deras mervärde kan anses fastställt.

198 Vad därefter beträffar redogörelsen för ett möte som återges i skäl 115 i det angripna beslutet, bekräftar denna endast att ett möte ägde rum mellan sökanden och Degussa-bolagen vid en angiven tidpunkt. Upplysningen att detta möte hade ett konkurrensbegränsande syfte hade redan tillhandahållits av Degussa-bolagen. Sökanden har för övrigt inom ramen för denna talan anfört just att det berörda mötet ges en legitim karaktär genom denna handling och kan således inte med fog göra gällande att den medfört ett väsentligt mervärde för kommissionen.

199 Sökanden har heller inte invänt mot kommissionens bedömning att den vid mottagandet av ovannämnda handlingar redan hade tillräckligt med avgörande bevisning för att fastställa sakförhållandena. Sökanden har emellertid anfört att i enlighet med meddelandet om samarbete är frågan inte huruvida kommissionen redan hade mottagit ”tillräcklig bevisning” till styrkande av dess tes, utan huruvida bevisningen ”stärkte” denna tes. En tes kan, oavsett hur solid den är, enligt sökandens åsikt, alltid stärkas av kompletterande bevisning eller ännu bättre, genom aktuella handlingar.

200 Sökanden kan emellertid inte vinna framgång med detta resonemang. Det innebär nämligen att allt bevismaterial som citeras i ett beslut om kartellärenden, i synnerhet aktuella handlingar, skulle anses medföra ett ”väsentligt mervärde” i den mening som avses i meddelandet om samarbete och därmed motivera nedsättning av böterna. Denna hypotes är emellertid inte förenlig med ovan i punkterna 181–183 angiven rättspraxis.

201 Det har till exempel fastslagits att ett uttalande som inskränker sig till att i viss mån bekräfta uppgifter som kommissionen redan har tillgång till inte underlättar kommissionens uppgift på ett väsentligt sätt och räcker därför inte för att motivera en nedsättning av bötesbeloppet på grund av samarbete (se domen i det ovan i punkt 183 nämnda målet Gütermann och Zwicky mot kommissionen, punkt 222 och där angiven rättspraxis). Härav följer att endast den omständigheten att en handling i viss mån är användbar för kommissionen och därför åberopas i dess beslut inte räcker för att motivera en nedsättning av bötesbeloppet på grund av samarbete.

202 Sökandens resonemang är vidare fokuserat på ordalydelsen av punkt 22 i meddelandet om samarbete, enligt vilken det ska prövas huruvida ”bevismaterialet stärker … kommissionens förmåga att fastställa sakförhållandena i ärendet”. Det framgår emellertid tydligt av punkt 22 att dess syfte är att definiera begreppet ”mervärde” medan det relevanta kriteriet för att bedöma huruvida en nedsättning av bötesbeloppet kan anses motiverat enligt punkt 21 i detta meddelande avser ”väsentligt mervärde”. Sökanden har dock inte ens försökt att visa i vilken mån de handlingar som åberopats ”väsentligt” underlättade kommissionens uppgift.

203 Härav följer att sökanden inte har visat att kommissionens bedömning som redovisats ovan i punkt 188 är uppenbart felaktig.

204 Förevarande invändning kan således inte godtas.

– Kommissionens ansvar för att sökandens tillhandahållande av upplysningar försenades, i förhållande till övriga berörda företag

205 Sökanden har gjort gällande att det var kommissionen som orsakade att den ingav sin ansökan med stöd av meddelandet om samarbete för sent.

206 För det första har sökanden anfört att kommissionen underlät att uppfylla sin skyldighet att informera sökanden om utredningen under mer än ett år efter det att andra deltagare i kartellen hade informerats.

207 Det ska i detta sammanhang understrykas att sökanden inte har gjort gällande att dess rätt till försvar har åsidosatts till följd av att den anser sig ha informerats sent om utredningen. Sökanden har däremot i huvudsak anfört att dess möjligheter att medges nedsättning av bötesbeloppet på grund av samarbete med kommissionen äventyrades.

208 Den första åtgärd för bevisupptagning som inom ramen för utredningen riktades mot sökanden, nämligen en begäran om upplysningar, vidtogs den 29 juli 2004 (se ovan punkt 10). Degussa-bolagen ingav emellertid sin ansökan om immunitet den 20 december 2002 och de övriga berörda företagen (Atofina-, Barlo- och Lucite-bolagen) måste nödvändigtvis ha informerats om utredningen den 25 mars 2003, vilket är det datum då inspektionerna i deras lokaler inleddes (se ovan punkt 7). Atofina- och Lucite-bolagen ingav därefter sina respektive ansökningar med stöd av meddelandet om samarbete den 3 april och den 11 juli 2003, vilka även bifölls (se ovan punkterna 8 och 28).

209 Sökandens situation skiljer sig således från situationen för samtliga övriga mottagare av det angripna beslutet, vilka kunde begära nedsättning med stöd av meddelandet om samarbete. Den första åtgärden för bevisupptagning vidtogs nämligen mot sökanden 16 månader efter det att de andra företagen blivit föremål för sådana åtgärder. Såsom framgår av ovan angivna förhållanden (se till exempel ovan punkt 183) kan tidpunkten för när en ansökan med stöd av meddelandet inges emellertid vara avgörande för möjligheterna att medges nedsättning.

210 Detta övervägande innebär emellertid inte, i motsats till vad sökanden har hävdat, att bedömningen avseende användbarheten av dess samarbete med kommissionen blir ogiltig och att böterna av den anledningen ska nedsättas.

211 Sökanden har för det första inte åberopat någon rättsregel enligt vilken kommissionen i detta skede är skyldig att särskilt informera sökanden om att utredning pågår eller vidta bevisupptagningsåtgärder gentemot sökanden, bland annat för att denna inom rimlig tid ska ha möjlighet att inge en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete.

212 Sökanden har för övrigt under förhandlingen som svar på en fråga från tribunalen uttryckligen medgett dels att den i likhet med övriga berörda företag hade möjlighet att i rätt tid inge en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete, dels att det framgår av handlingarna i målet att sökanden långt innan den första åtgärden för bevisupptagning vidtogs gentemot den fick anses ha kännedom om att det pågick en utredning inom metakrylatsektorn (se även nedan punkterna 216 och 217).

213 Det framgår vidare tydligt av artiklarna 11 och 14 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av artiklarna [81 EG] och [82 EG] (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8), tillämplig fram till den 30 april 2004, och artiklarna 18–20 i förordning nr 1/2003, som var tillämplig efter detta datum, att kommissionen ”får” vidta åtgärder för bevisupptagning, såsom en begäran om upplysningar eller inspektioner. I likhet med vad kommissionen har gjort gällande förekommer således ingen bestämmelse där det föreskrivs någon skyldighet för kommissionen att vidta sådana åtgärder samtidigt gentemot samtliga berörda företag.

214 I förevarande fall har kommissionen även som svar på en skriftlig fråga från tribunalen uppgett att den direkt efter mottagandet av en skrivelse från Lucite-bolagen den 7 april 2003, det vill säga kort tid efter inspektionen den 25 mars 2003, var medveten om sökandens eventuella deltagande i kartellen. Kommissionen har emellertid angett att med beaktande av vilka åtgärder som var omedelbart påkallade i utredningen bedömde den inte det som nödvändigt att vid denna tidpunkt ta kontakt med sökanden. Mot bakgrund av att den kommersiella enhet som begått överträdelsen, ICI Acrylics, hade överlåtits till Lucite-bolagen, hade kommissionen antagit att detta sistnämnda företag var bäst lämpat för att vid denna tidpunkt besvara frågor om kartellen, eftersom det hade tillgång till handlingar och berörd personal.

215 Då sökanden inte invände mot denna bedömning under förhandlingen förefaller beslutet att inte vidta åtgärder för bevisupptagning gentemot sökanden före den 29 juli 2004 således ha sin grund i objektiva förhållanden.

216 Under alla omständigheter har kommissionen, som svar på en skriftlig fråga från tribunalen, ingett två handlingar som visar att förekomsten av den ifrågavarande utredningen offentliggjordes av kommissionen den 14 april 2003 och av Lucite-bolagen den 17 juni 2003, det vill säga innan dessa ingav sin ansökan med stöd av meddelandet om samarbete den 11 juli 2003 och långt innan sökanden ingav motsvarande ansökan den 18 oktober 2004.

217 Sökanden kan under dessa förhållanden inte göra gällande att det var kommissionens agerande som orsakade den sena inlämningen av dess ansökan med stöd av meddelandet om samarbete. Under förhandlingen har sökanden vidare som svar på en fråga från tribunalen medgett att den mot bakgrund av ovannämnda handlingar hade kunnat ha kännedom om att en utredning pågick. Sökanden har således anfört att den främst invänder mot sättet varpå kommissionen agerade i sina kontakter med Lucite-bolagen (se nedan punkt 219 och följande punkter).

218 Härav följer att sökandens resonemang avseende att den informerats alltför sent om att utredningen pågick inte kan vinna framgång.

219 För det andra har sökanden anfört att kommissionen informerade Lucite-bolagen om att sökanden inte kände till utredningen och att den avrådde dessa från att informera sökanden.

220 Sökanden har dessutom under förhandlingen anfört att det sätt varpå kommissionen agerade i samband med sina kontakter med Lucite-bolagen, bland annat i den skrivelse som kommissionen den 8 maj 2003 tillställde detta företag, utgjorde ett åsidosättande av principerna om god förvaltningssed och

likabehandling. Kommissionen hade nämligen informerat Lucite-bolagen om att sökanden ännu inte ingett en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete och hade därmed brustit i skyldigheten att behandla företagen lika vad avser tillämpningen av detta meddelande. Sökanden yrkar därför att den ska beviljas nedsättning på grund av åsidosättandet av dessa principer och åberopar till stöd för detta förstainstansrättens dom i det ovan i punkt 148 nämnda målet Hoechst mot kommissionen.

221 Det ska härvid för det första erinras om att sökanden i sina inlagor inte uttryckligen har åberopat ett åsidosättande av principerna om god förvaltningssed och likabehandling i detta sammanhang. Sökanden har emellertid riktat stark kritik mot kommissionen för dess agerande i kontakterna med Lucite-bolagen. Bland annat har sökanden gjort gällande att kommissionens agerande var orsaken till att den ”inte [hade] informerats om föremålet för utredningen på ett sätt som likställde den med övriga deltagare i kartellen” och att kommissionen ”ingripit i förloppet till [dess] förfång”. Det kan under dessa omständigheter konstateras att såsom sökanden hävdade under förhandlingen utgör det resonemang som fördes under denna en utvidgning av en grund som angetts i ansökan och som har ett nära samband med det, och kan följaktligen prövas i sak enligt artikel 48 i tribunalens rättegångsregler (se, för ett liknande resonemang, beslut meddelat av domstolens ordförande på tredje avdelningen den 13 november 2001 i mål C-430/00 P, Dürbeck mot kommissionen, REG 2001, s. I-8547, punkt 17, domstolens dom av den 3 september 2008 i de förenade målen C-402/05 P och C-415/05 P, Kadi och Al Barakaat International Foundation mot rådet och kommissionen, REG 2008, s. I-6351, punkterna 278 och 279, samt förstainstansrättens dom av den 21 mars 2002 i mål T-231/99, Joynson mot kommissionen, REG 2002, s. II-2085, punkt 156). Kommissionen har dessutom beretts tillfälle att yttra sig i detta avseende, men avstått från att komma med några invändningar mot att argumentet prövas i sak.

222 När gemenskapens institutioner ges utrymme för en skönsmässig bedömning för att kunna fullgöra sina uppgifter är det enligt fast rättspraxis av särskilt stor vikt att de garantier som tillhandahålls av unionens rättsordning i fråga om administrativa förfaranden uppfylls. Dessa garantier innebär bland annat att den behöriga institutionen är skyldig att omsorgsfullt och opartiskt pröva alla omständigheter som är relevanta i det aktuella fallet (domstolens dom av den 21 november 1991 i mål C-269/90, Technische Universität München, REG 1991, s. I-5469, svensk specialutgåva, volym 11, s. 453, punkt 14, och förstainstansrättens dom av den 24 januari 1992 i mål T-44/90, La Cinq mot kommissionen, REG 1992, s. II-1, punkt 86). Denna skyldighet utgår från principen om god förvaltningssed (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 6 juli 2000 i mål T-62/98, Volkswagen mot kommissionen, REG 2000, s. II-2707, punkt 269).

223 Kommissionen får vid bedömningen av i vilken utsträckning företag har samarbetat inte bortse från principen om likabehandling, som utgör en allmän unionsrättslig princip och som enligt fast rättspraxis åsidosätts i de fall då lika situationer behandlas olika eller olika situationer behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se domen i det ovan i punkt 220 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, punkt 130 och där angiven rättspraxis).

224 Tribunalen ska således pröva huruvida kommissionens agerande i dess kontakter med Lucite-bolagen kan utgöra ett åsidosättande av dessa principer.

225 Grunden för sökandens resonemang i detta avseende är skriftväxlingen mellan kommissionen och Lucite-bolagen under det administrativa förfarandet.

226 Lucite-bolagen hade genom skrivelse av den 7 april 2003, kort tid efter inspektionen den 25 mars 2003 och innan den ingav sin ansökan med stöd av meddelandet om samarbete, först informerat kommissionen om att sökanden ägde den ”business under investigation” som var aktuell under merparten av den period som avses i beslutet om inspektionen av den 17 mars 2003 samt hävdat att dess eventuella ansvar enbart kunde avse perioden från och med oktober år 1999. Lucite-bolagen ställde därefter frågan huruvida ”kommissionen [hade] knutit kontakter med ICI plc eller [ämnade] göra det inom ramen för sin utredning”. Lucite-bolagen preciserade att ”[f]ör det fall denna fråga

besvaras nekande undrar [företaget] om kommissionen skulle ha något att invända mot att [det] tog kontakt med ICI plc och, vid aktuellt tillfälle, gav detta företag tillgång till sina anställda samt handlingar avseende ICI Acrylics för att det skulle beredas möjlighet att förbereda sitt försvar".

227 Enhetschefen vid den avdelning som ansvarade för ärendet besvarade detta genom skrivelse av den 8 maj 2003 enligt följande:

"… Jag skulle vilja upplysa er om att vi inte har någon åsikt i frågan huruvida Lucite-bolagen bör ta kontakt med ICI plc. Jag önskar dock uppmärksamma er på den omständigheten att villkorlig immunitet redan beviljats i detta ärende och att andra företag som omfattas av utredningen följaktligen endast kan ansöka om förmånlig behandling med stöd av meddelandet [om samarbete]. Förmånlig behandling kan dessutom endast beviljas ett enskilt företag. Två eller tre företag kan således inte gemensamt ansöka om förmånlig behandling …"

228 Enligt sökanden innebar ovannämnda skrivelse från kommissionen att Lucite-bolagen upplystes om att sökanden inte hade kännedom om utredningen. Sökanden har dessutom framhållit att Lucite-bolagen har tolkat denna skrivelse och senare muntliga utbyten som att kommissionen varnade för ett kontakttagande med sökanden.

229 Sökanden har till stöd för denna tolkning även åberopat senare skrivelser från Lucite-bolagen, vilka ingavs efter dess ansökan med stöd av meddelandet om samarbete, den 11 juli 2003, och efter det att kommissionen formellt hade informerat sökanden om att utredningen pågick genom begäran om upplysningar den 29 juli 2004 (se ovan punkt 10).

230 I e-post till sökanden av den 12 augusti 2004 angav Lucite-bolagens advokat bland annat följande: "Såsom jag tidigare har uppgett under vårt samtal har vissa observationer gjorts under utredningen av vilka det framgår att kommissionen inte är angelägen om att Lucite-bolagen diskuterar ärendet med ICI."

231 Sökanden har även åberopat e-post av den 3 september 2004 från Lucite-bolagens advokat till den för ärendet ansvarige tjänstemannen vid kommissionen, där den förstnämnda angav att "ICI [hade] efterfrågat vissa handlingar samt bistånd från Lucite-bolagen, vilket bolagen inte [var] kontraktsmässigt skyldiga att efterkomma". Lucite-bolagen uppgav att de "var tveksamma till att efterkomma en sådan begäran utan skriftlig bekräftelse av kommissionens ståndpunkt, bland annat mot bakgrund av Lucite-bolagens ansökan om nedsättning av bötesbeloppet" och att detta berodde "delvis på Lucite-bolagens intryck från telefonsamtal och tidigare kontakter med kommissionen i den mån den sistnämnda inte hade kontaktat ICI och inte heller önskade att Lucite-bolagen gjorde det (även om kommissionen formellt sett uppgav i sin skrivelse av den 8 maj 2003 att den inte hade någon åsikt i detta avseende)".

232 Kommissionen har i en skrivelse av den 7 september 2004 till Lucite-bolagen angett att den inte såg något hinder mot att Lucite-bolagen gav sökanden tillgång till sin personal och sina handlingar. Samtidigt bestred kommissionen bestämt att den skulle ha gett någon form av anvisning till Lucite-bolagen när det gäller dess kontakter med sökanden.

233 Lucite-bolagen har slutligen till bemötande av denna sistnämnda skrivelse i en skrivelse av den 7 september 2004 till kommissionen erinrat om innehållet i kommissionens skrivelse av den 8 maj 2003 och angett följande:

"Under telefonsamtalen och skriftväxlingen med kommissionen (som vid behov kan redogöras för i detalj) framgick det tydligt för Lucite-bolagen att kommissionen hade beslutat att inte kontakta ICI plc fram till dags dato.

Med beaktande av dessa omständigheter samt i en anda av fullständigt och systematiskt samarbete med kommissionen inom ramen för utredningen i enlighet med meddelandet [om samarbete] har Lucite-bolagen bedömt – vilket enligt oss är en logisk bedömning – att kommissionen inte hade sett

välvilligt på ett kontakttagande från Lucite-bolagens sida med ICI plc under den ifrågavarande utredningen trots att kommissionen, såsom ni påpekar i er skrivelse av dags dato, inte har avgett någon formell 'anvisning' i detta avseende."

234 I motsats till vad sökanden har gjort gällande (se ovan punkt 220) innebär de ovannämnda skriftväxlingarna och utbytena, däribland kommissionens skrivelse av den 8 maj 2003, inte att kommissionen kan anses ha åsidosatt principerna om god förvaltningssed och likabehandling.

235 Såsom kommissionen med fog har gjort gällande framgår det tydligt av dessa skriftväxlingar och utbyten att den inte har avgett någon formell anvisning till Lucite-bolagen vad beträffar lämpligheten av att kontakta sökanden angående utredningen. I skrivelsen av den 8 maj 2003 har kommissionen nämligen uttryckligen angett att den inte hade någon åsikt i detta avseende. Lucite-bolagen har vidare själva i sina inlagor medgett att kommissionen inte avgav någon sådan anvisning och hänvisar enbart till sitt "intryck" av att kommissionen "inte hade sett välvilligt på ett kontakttagande från Lucite-bolagens sida med [sökanden]".

236 Den allmänna hänvisning Lucite-bolagen gör till telefonsamtalen och andra kontakter med kommissionen (se ovan punkterna 231 och 233) är, med beaktande av kommissionens bestridande (se ovan punkt 232) och avsaknaden av annan bevisning, heller inte tillräcklig för att konstatera att en sådan anvisning faktiskt har lämnats.

237 Kommissionen har inte heller, i motsats till vad sökanden har gjort gällande, upplyst Lucite-bolagen om huruvida sökanden redan hade kontaktats av kommissionen angående utredningen eller huruvida sökanden redan ingett en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete.

238 Lucite-bolagen har visserligen kunnat tolka lydelsen av skrivelsen av den 8 maj 2003 på så sätt att det inte låg i deras intresse att kontakta sökanden angående utredningen i syfte att ge den sistnämnda tillgång till Lucite-bolagens anställda och handlingar avseende ICI Acrylics, för att den skulle kunna förbereda sitt försvar. Kommissionen begränsade nämligen inte sig till påståendet om att den "inte hade någon åsikt" i detta avseende utan fortsatte skrivelsen med att ange villkoren för att Lucite-bolagen skulle kunna medges nedsättning samtidigt som den underströk att förmånlig behandling endast kunde beviljas ett enskilt företag. Till följd av detta uttalande kunde Lucite-bolagen även anta att sökanden i detta skede inte hade kännedom om utredningen och inte inkommit med någon ansökan om förmånlig behandling.

239 Lucite-bolagens senare inlagor (se ovan punkterna 230, 231 och 233) bekräftar tydligt att det faktiskt är på detta sätt kommissionens uppfattning, såsom den uttryckts i dess skrivelse av den 8 maj 2003, har tolkats.

240 Dessa överväganden innebär emellertid inte att ett åsidosättande av de principer sökanden har åberopat kan konstateras.

241 Sökanden har nämligen inte ifrågasatt kommissionens bedömning i skrivelsen av den 8 maj 2003, enligt vilken förmånlig behandling endast kan beviljas ett enskilt företag och att två företag därför inte kan inge en gemensam ansökan om förmånlig behandling. Kommissionen har vidare i denna skrivelse endast upplyst Lucite-bolagen om villkoren för tillämpningen av meddelandet om samarbete.

242 Med hänsyn till ordalydelsen av detta meddelande borde Lucite-bolagen emellertid själva anat att ett kontakttagande med sökanden negativt kunde påverka dess egna möjligheter att medges nedsättning av böterna. Detta framgår för övrigt av Lucite-bolagens skrivelse av den 7 april 2003 (se ovan punkt 226) där just kommissionens uppfattning i detta avseende efterfrågas. Mot bakgrund av den inneboende logiken i meddelandet om samarbete, som uppmanar varje företag att samarbeta med kommissionen före de andra berörda företagen, borde Lucite-bolagen när de analyserade sin strategi inom ramen för utredningsförfarandet under alla omständigheter som utgångspunkt betrakta sökanden som sin rival i "loppet" för att vinna förmånlig behandling.

243 Mot bakgrund av dessa förhållanden kan det inte hävdas att kommissionen genom sina ovannämnda kontakter med Lucite-bolagen har ”ingripit i förloppet till [sökandens] förfång”, såsom den sistnämnda har anfört (se ovan punkt 221). Lucite-bolagen hade nämligen med hänsyn till meddelandet om samarbete rimligen redan kännedom om den information som den mottog.

244 Lucite-bolagens beslut att inte kontakta sökanden angående utredningen ska följaktligen betraktas som resultatet av dess egen uppfattning om dess egna intressen när det gäller tillämpningen av meddelandet om samarbete. Det är enbart om kommissionen uttryckligen hade gett Lucite-bolagen tillåtelse att kontakta sökanden, samtidigt som den garanterade att detta inte skulle påverka bolagens möjligheter vad avser samarbetet, som Lucite-bolagens beslut hade kunnat vara annorlunda. Sökanden har emellertid inte anfört att kommissionen var skyldig att förse Lucite-bolagen med sådana försäkringar enligt de av denna åberopade principerna om god förvaltningssed och likabehandling eller, för övrigt, enligt meddelandet om samarbete.

245 Omständigheterna i målet skiljer sig således klart från dem som rådde i det ovan i punkt 148 nämnda målet Hoechst mot kommissionen som åberopats av sökanden. I det målet följde åsidosättande av principerna om god förvaltningssed och likabehandling av yttranden som direkt diskriminerade det berörda företaget vid tillämpningen av meddelandet om samarbete (se domen i det ovan i punkt 148 nämnda målet, punkt 136). Mot bakgrund av det ovanstående kan det inte anses visat att en sådan situation förelåg i förevarande fall.

246 Sökandens resonemang avseende åsidosättande av principerna om god förvaltningssed och likabehandling kan således inte godtas.

247 Sökanden kan inte heller med framgång åberopa kommissionens agerande i dess kontakter med Lucite-bolagen för att ifrågasätta tillämpningen av meddelandet om samarbete i det angripna beslutet för dess egen del.

248 Grunden för tillämpningen av meddelandet om samarbete är bedömningen av hur användbart det bevismaterial som ingetts för överträdelsens uppdagande och fastställande är. Meddelandets syfte är vidare att fungera som ett incitament för kartellmedlemmar att spontant samarbeta med kommissionen. Kommissionen kan emellertid inte anses som ansvarig för sökandens begränsade och sena samarbete. Dessa omständigheter är tvärtom sökanden själv ansvarig för, vilket framgår av handlingarna i målet och i förekommande fall även av sakförhållandena i den faktiska situation där sökanden befann sig på grund av överlåtelsen av ICI Acrylics till Lucite-bolagen. Sökanden har även i förevarande fall själv erkänt att den kunde ha känt till utredningen från och med den 14 april 2003 (se ovan punkterna 212, 216 och 217).

249 Det har för övrigt inte visats att det angripna beslutet skulle ha fått ett annat innehåll i detta avseende om kommissionen i skrivelsen av den 8 maj 2003 helt enkelt hade begränsat sig till att inte ange något ställningstagande vad beträffar Lucite-bolagens fråga. Det ska särskilt erinras om att sökanden inte har ifrågasatt kommissionens bedömning i denna skrivelse, enligt vilken en gemensam ansökan om förmånlig behandling från sökanden och Lucite-bolagen i vart fall inte var möjlig.

250 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den första delgrunden, i den mån den åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet.

Den andra delgrunden, avseende kommissionens underlåtenhet att erkänna värdet av sökandens samarbete utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete

251 Sökanden har i andra hand anfört att den har rätt till nedsättning utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete på grund av sitt betydande frivilliga samarbete under utredningen. Sökanden anser att den bidrog till ett effektivt och ändamålsenligt samarbete genom att tillhandahålla

upplysningar som gick utöver det som kommissionen hade efterfrågat med tillämpning av artikel 18 i förordning nr 1/2003, såsom graverande bevisning avseende massiva plattor av PMMA, vilken togs upp mot sökanden i det angripna beslutet.

252 I punkt 3 sjätte strecksatsen i riktlinjerna har kommissionen angett att det kan utgöra en förmildrande omständighet om företaget har samarbetat effektivt i förfarandet utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete.

253 Kommissionen konstaterar i skäl 392 i det angripna beslutet att den med tillämpning av ovannämnda bestämmelse gjorde en prövning av huruvida ett av de berörda företagens samarbete hade gjort det lättare för kommissionen att fastslå att överträdelsen förelåg. I skäl 393 i det angripna beslutet slår kommissionen fast att det, med hänsyn till samarbetets mycket begränsade omfattning och värde samt till sökandenas bestridande av faktiska omständigheter vid sidan av detta begränsade samarbete, inte fanns någon annan omständighet som kunde föranleda nedsättning av bötesbeloppet utanför tillämpningsområdet för samarbete, vilket under alla omständigheter endast kan ske i undantagsfall i ärenden som rör hemliga karteller.

254 I detta avseende har kommissionen åberopat sitt beslut K(2005) 4012 slutligt av den 20 oktober 2005 om ett förfarande i enlighet med artikel 81.1 i [EG] (ärende COMP/C.38.281/B2 – råtobak – Italien), där den upphävde den villkorliga immunitet som tillerkänts ett företag på grund av att detta senare hade åsidosatt den samarbetsskyldighet som följer av meddelandet om samarbete. Kommissionen beviljade ändå detta företag nedsättning av bötesbeloppet på grund av förmildrande omständigheter enligt riktlinjerna, för att beakta det väsentliga bidrag detta företag lämnat till utredningen.

255 Vad särskilt beträffar sökandens fall har kommissionen i skäl 419 i det angripna beslutet dessutom angett att sökanden inte uppfyllde villkoren för att beviljas nedsättning av böterna på grund av samarbete utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete.

256 Sökanden har anfört att kommissionens bedömning är felaktig i den mån möjligheten att beviljas nedsättning utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete begränsas till ”undantagsfall” (skäl 393 i det angripna beslutet).

257 Detta argument kan inte godtas.

258 Tillämpningen av punkt 3 sjätte strecksatsen i riktlinjerna får nämligen inte leda till att meddelandet om samarbete förlorar sin ändamålsenliga verkan. Det framgår tydligt av meddelandet att detta beskriver under vilka förhållanden företag som är eller har varit parter i hemliga karteller med inverkan på unionen kan belönas för sitt samarbete under kommissionens utredning. Härav följer att företagen i princip endast kan beviljas en nedsättning av bötesbeloppet på grund av sitt samarbete om de uppfyller de villkor som uppställs i nämnda meddelande.

259 Det ska även påpekas att sökanden verkligen ingav en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete och att dess samarbete omfattades av tillämpningsområdet för detta meddelande men att det bedömdes vara otillräckligt för att motivera en nedsättning. Förevarande fall skiljer sig således klart från det mål som sökanden har åberopat, där förstainstansrätten meddelade dom den 9 juli 2003 i mål T-224/00, Archer Daniels Midland och Archer Daniels Midland Ingredients mot kommissionen (REG 2003, s. II-2597). I detta mål hade det berörda företaget nämligen försett kommissionen med upplysningar avseende handlingar för vilka det i vart fall inte kunde bötesbeläggas och som således enligt förstainstansrätten inte omfattades av tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete. Det var under dessa förhållanden som förstainstansrätten bedömde att företaget ändå hade förtjänat en nedsättning av böterna enligt punkt 3 sjätte strecksatsen i riktlinjerna, med hänsyn till att dess samarbete bland annat hade möjliggjort för kommissionen att fastställa en längre varaktighet av överträdelsen (domen i det ovannämnda målet Archer Daniels Midland och Archer Daniels Midland Ingredients mot kommissionen, punkterna 294–298, 306 och 311). I motsats till vad sökanden har

gjort gällande medgav förstainstansrätten således inte i nämnda dom att ett företags samarbete kan kompenseras även om det inte uppfyller kriteriet avseende väsentligt mervärde i den mening som avses i meddelandet om samarbete.

260 Tribunalen kan inte heller godta sökandens argument att nedsättning av böterna kan vara berättigad enbart på grund av den omständigheten att ett företag har tillhandahållit upplysningar som går utöver vad kommissionen kan kräva enligt artikel 18 i förordning nr 1/2003, såsom, i synnerhet, graverande bevisning.

261 Det har visserligen fastslagits att ett företags samarbete under utredningen inte medför någon rätt till en nedsättning av böterna när samarbetet inte går längre än vad som följer av företagets skyldigheter enligt artikel 18 i förordning nr 1/2003 (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 10 mars 1992 i mål T-12/89, Solvay mot kommissionen, REG 1992, s. II-907, punkterna 341 och 342, samt domen i det ovan i punkt 61 nämnda målet Groupe Danone mot kommissionen, punkt 451). Motsatsen är emellertid inte nödvändigtvis heller sann. Även graverande bevisning kan nämligen ha begränsad användbarhet för kommissionen, bland annat på grund av tidigare bidrag från andra företag. Upplysningarnas användbarhet utgör en avgörande omständighet vid prövningen av ansökan om nedsättning av bötesbeloppet på grund av samarbete med kommissionen (se ovan i punkterna 181 och 183 angiven rättspraxis).

262 Kommissionen gjorde följaktligen en riktig bedömning när den slog fast att punkt 3 sjätte strecksatsen i riktlinjerna endast ska tillämpas i undantagsfall när det gäller hemliga karteller.

263 Sökanden har vidare gjort gällande att kriteriet avseende ”undantagsfall” i vart fall var uppfyllt i förevarande fall. Sökanden har anfört att den gjorde väsentliga bemödanden för att inge de aktuella handlingar som senare nämndes i det angripna beslutet, och detta trots att sökanden överlåtit ICI Acrylics fem år innan utredningen inleddes, inte hade kännedom om något av sakförhållandena i förevarande fall och inte omfattades av utredningen ända fram till ett framskridet stadium i denna samt behandlas oförmånligt vid samarbetsförfarandet ”utan sakligt skäl”.

264 Såsom framgår av ovanstående överväganden har sökanden inte förmått vederlägga kommissionens bedömning, att bland de 168 dokument den tillhandahållit var vissa endast användbara som allmänna upplysningar, till exempel avseende vissa aspekter av kartellens genomförande, men inget möjliggjorde för kommissionen att fastställa några sakförhållanden med beaktande av den information den redan förfogade över (skäl 419 i det angripna beslutet).

265 Vid besvarandet av frågan huruvida förevarande situation utgör ett sådant ”undantagsfall” som kan motivera nedsättning av böterna utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete går det inte att bortse från kvaliteten och den objektiva användbarheten av de tillhandahållna upplysningarna för utredningen (se, för ett liknande resonemang, ovan i punkterna 181 och 183 angiven rättspraxis).

266 Av det ovanstående framgår att användbarheten av de upplysningar sökanden tillhandahöll var mycket begränsad, eftersom de i synnerhet inte möjliggjorde för kommissionen att fastställa överträdelsens förekomst, omfattning eller varaktighet (se, för ett liknande resonemang och analogt, domen i det ovan i punkt 259 nämnda målet Archer Daniels Midland och Archer Daniels Midland Ingredients mot kommissionen, punkterna 302 och 311).

267 Under dessa förhållanden kan de omständigheter som sökanden åberopat och som återgetts ovan i punkt 263 inte motivera nedsättning av böterna på grund av sökandens samarbete med kommissionen. Det ska erinras om att sökanden inte heller hade fog för sitt argument att det var kommissionens agerande som orsakade att den lämnade in sin ansökan med stöd av meddelandet om samarbete sent (se ovan punkterna 212, 216 och 217).

268 Slutligen ska tribunalen pröva sökandens argument att kommissionen genom sin underlåtelse att beakta dess samarbete åsidosatte likabehandlingsprincipen, genom att den behandlade sökanden på samma sätt som de deltagare i kartellen som inte hade samarbetat, fastän dessa inte befann sig i jämförbara situationer.

269 Tribunalen erinrar i detta avseende om att kommissionen, inom ramen för bedömningen av i vilken utsträckning företagen har samarbetat, inte får bortse från likabehandlingsprincipen (domen i det ovan i punkt 259 nämnda målet Archer Daniels Midland och Archer Daniels Midland Ingredients mot kommissionen, punkt 308 och där angiven rättspraxis).

270 Enligt denna princip får lika situationer inte behandlas olika och olika situationer får inte behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se domstolens dom av den 11 september 2007 i mål C-227/04 P, Lindorfer mot rådet, REG 2007, s. I-6767, punkt 63 och där angiven rättspraxis).

271 Sökanden har inte förmått visa att denna princip har åsidosatts i förevarande fall.

272 Sökanden har inte invänt mot kommissionens påstående att den vid utvärderingen av det bevismaterial var och en av deltagarna i kartellen ingett behandlade sökanden på samma sätt som samtliga övriga deltagare som hade ingett en ansökan med stöd av meddelandet om samarbete.

273 Sökanden har heller inte förmått visa att den befann sig i en annan situation än Barlo-bolagen, vilka var de enda av mottagarna av det angripna beslutet som inte ingav en sådan ansökan, och som, i likhet med sökanden, inte beviljades någon nedsättning av bötesbeloppet på grund av samarbete med kommissionen. Det framgår tvärtom av handlingarna i målet att sökanden i likhet med Barlo-bolagen, inte hade försett kommissionen med sådana upplysningar vilkas användbarhet hade kunnat motivera nedsättning av bötesbeloppet. Det kan således konstateras att sökanden befann sig i en situation som var jämförbar med Barlo-bolagens, med hänsyn till syftet med den nedsättning sökanden har gjort anspråk på inom ramen för denna grund, och sökanden har härvid således behandlats på samma sätt.

274 Det framgår för övrigt under alla omständigheter av tribunalens dom av den 30 november 2011 i mål T-208/06, Quinn Barlo m.fl. mot kommissionen (REU 2011, s. I-7953), punkt 274, att Barlo-bolagen även i viss mån hade samarbetat med kommissionen utan att detta samarbete motiverade någon nedsättning av bötesbeloppet.

275 Härav följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den andra delgrunden, i den mån denna åberopats till stöd för yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i det angripna beslutet.

276 Av ovanstående överväganden följer även att de omständigheter som sökanden åberopat till stöd för den femte grunden inte heller kan motivera en nedsättning på grund av samarbetet med kommissionen, på grundval av tribunalens utövande av dess obegränsade behörighet.

277 Den femte grunden ska således underkännas i sin helhet.

Den sjätte grunden, vilken åberopats under förhandlingen med hänsyn till tribunalens obegränsade behörighet, avseende förfarandets orimliga tidsutdräkt

278 Sökanden har gjort gällande att det administrativa förfarandets och rättegångens varaktighet i dess helhet överskrider gränserna för en rimlig tidsutdräkt, i strid med sökandens grundläggande rättigheter enligt bland annat artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, vilken undertecknades i Rom den 4 november 1950. Sökanden har nämligen framhållit att den första åtgärd som vidtogs gentemot den inom ramen för ärendet ägde rum den 29 juli 2004 och att den vid tidpunkten för förhandlingen den 8 november 2011 ännu inväntade tribunalens dom.

279 Sökanden har dessutom särskilt riktat kritik mot varaktigheten av den del av förfarandet vid tribunalen som pågick mellan slutet på det skriftliga förfarandet och beslutet att inleda det muntliga förfarandet. Sökanden hävdar att den inte känner till vilka omständigheter som skulle kunna motivera denna varaktighet.

280 Med hänvisning till domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, samt generaladvokaten Kokotts förslag till avgöranden i målen C-109/10 P och C-110/10 P där domstolen meddelade dom den 25 oktober 2011 (Solvay mot kommissionen, REU 2011, s. I-10329, respektive Solvay mot kommissionen, REU 2011, s. I-10439), har sökanden gjort gällande att förfarandets orimliga tidsutdräkt borde föranleda nedsättning av de böter sökanden påförts enligt det angripna beslutet.

281 Kommissionen har anfört att det förelåg omständigheter som kan rättfärdiga förfarandets varaktighet. Kommissionen har gjort gällande att förevarande grund i vart fall inte kan åberopas gentemot det angripna beslutet och att det administrativa förfarandets varaktighet inte kan anses som orimlig. Dessutom har kommissionen påpekat att sökandens argument är oklara.

282 Det kan i detta avseende erinras om att enligt artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ska var och en, vid prövningen av dennes civila rättigheter och skyldigheter eller av huruvida en anklagelse om brott är motiverad, vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag.

283 En sådan rättighet utgör en allmän princip i gemenskapsrätten och är tillämplig inom ramen för en talan mot ett beslut av kommissionen. Denna rättighet bekräftas dessutom i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, proklamerad i Nice den 7 december 2000 (EGT C 364, s. 1) och hör samman med principen om ett effektivt domstolsskydd (se domstolens dom av den 16 juli 2009 i mål C-385/07 P, Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland mot kommissionen, REG 2009, s. I-6155, punkterna 178 och 179 och där angiven rättspraxis).

284 Principen om en skälig tidsfrist gäller enligt fast rättspraxis även kommissionens handläggning av administrativa förfaranden som rör konkurrenspolitik (se domstolens dom av den 21 september 2006 i mål C-105/04 P, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mot kommissionen, REG 2006, s. I-8725, punkt 35 och där angiven rättspraxis). Denna princip som sådan bekräftas i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna där det föreskrivs att var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner och organ.

285 Artiklarna 41.1 och 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna innehåller således två varianter av en och samma princip rörande förfaranden, nämligen att enskilda kan förvänta sig att beslut antas inom skälig tid.

286 I förevarande fall har sökanden, samtidigt som den åberopat att denna princip har åsidosatts, inte gjort gällande att förfarandets längd på något sätt påverkat innehållet i det angripna beslutet eller att det skulle kunna påverka utgången av detta mål. Sökanden menar inte heller att förfarandets längd på något sätt har påverkat dess möjligheter att försvara sig, varken under det administrativa förfarandet eller under rättegången. Inte heller har sökanden yrkat ogiltigförklaring av det angripna beslutet på grund av det påstådda åsidosättandet.

287 Sökanden begär i stället att tribunalen med stöd av sin obegränsade behörighet ska beakta förfarandets orimliga tidsåtgång och sätta ned bötesbeloppet av denna anledning, i likhet med vad domstolen gjorde i sitt avgörande i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen.

288 Domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, på vilken sökanden stöder sig, avsåg ett överklagande av en dom från förstainstansrätten, i vilken klaganden hade ålagts böter på grund av en överträdelse av konkurrensreglerna. Förstainstansrätten använde sig härvidlag av sin i detta avseende obegränsade behörighet. Även domstolen har denna obegränsade behörighet när den upphäver en sådan dom från förstainstansrätten och avgör målet (domstolens dom av den 9 september 2008 i de förenade målen C-120/06 P och C-121/06 P, FIAMM m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 2008, s. I-6513, punkt 206).

289 I punkt 33 i domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen erinrade domstolen om att en sökande har rätt till en rättvis rättegång inom skälig tid och, i synnerhet, till en prövning av huruvida de anklagelser om överträdelse av konkurrensrätten som kommissionen har riktat mot sökanden och huruvida de böter som ålagts denne i detta avseende är välgrundade (domen i det ovan i punkt 288 nämnda målet FIAMM m.fl. mot rådet och kommissionen, punkt 207).

290 Domstolen konstaterade att den tid som hade förflutit i det föreliggande fallet var oskäligt lång och fann därför av processekonomiska skäl, och för att säkerställa att ett sådant rättegångsfel omedelbart och effektivt avhjälptes, att ett upphävande av den överklagade domen och en ändring av denna som var begränsad till frågan om fastställelse av bötesbeloppet gjorde det möjligt att tillerkänna den skäliga gottgörelse som erfordrades (domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, punkterna 47, 48 och 141, samt domen i det ovan i punkt 288 nämnda målet FIAMM m.fl. mot rådet och kommissionen, punkt 208).

291 Tribunalen konstaterar att denna lösning är analogt tillämplig i förevarande fall.

292 Tribunalen har nämligen i förevarande fall obegränsad behörighet enligt artikel 31 i förordning nr 1/2003, med tillämpning av artikel 261 FEUF, och sökanden har dessutom yrkat att den ska utöva denna behörighet.

293 Såsom redan fastslagits ger denna obegränsade behörighet tribunalen befogenhet att med beaktande av samtliga faktiska omständigheter ändra den omtvistade rättsakten, även om den inte ogiltigförklaras, för att exempelvis ändra det bötesbelopp som påförts (domen i det ovan i punkt 97 nämnda målet Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 692, i det ovan i punkt 112 nämnda målet Prym och Prym Consumer mot kommissionen, punkt 86, samt i det ovan i punkt 54 nämnda målet JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 577).

294 För det fall ett åsidosättande av principen om en skälig tidsfrist skulle konstateras i förevarande fall, även om det berodde på rättegångens varaktighet vid tribunalen, kan denna domstol ändra det angripna beslutet så, att sökanden förpliktas att betala ett belopp från vilket en skälig gottgörelse på grund av den orimliga handläggningstiden kan dras (se, för ett liknande resonemang och analogt, domen i det ovan i punkt 288 nämnda målet FIAMM m.fl. mot rådet och kommissionen, punkt 210).

295 Ett sådant utövande av den obegränsade behörigheten kan bland annat vara påkallad av processekonomiska skäl för att säkerställa att ett sådant åsidosättande av principen om en skälig tidsfrist omedelbart och effektivt avhjälps (se, för ett liknande resonemang och analogt, domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, punkt 48).

296 Härav följer att tribunalen i förevarande fall kan pröva sökandens uttryckliga begäran om nedsättning av böterna på grund av förfarandets orimliga tidsutdräkt, även i den mån tidsåtgången beror på rättegångens varaktighet vid just tribunalen (se även, för ett liknande resonemang, generaladvokaten Kokotts förslag till avgörande i de ovan i punkt 280 nämnda målen C-109/10 P, Solvay mot kommissionen, punkterna 243 och 275, samt C-110/10 P, Solvay mot kommissionen, punkterna 86 och 118).

297 Det ska även erinras om att förevarande grund avser den totala handläggningstiden vad beträffar sökanden, nämligen det sammanlagda tidsförloppet för det administrativa förfarandet och rättegången. Även om denna grund åberopats först vid förhandlingen ska den under dessa omständigheter inte avvisas med anledning av att den åberopats för sent, inte ens i den mån den avser det administrativa förfarandet. Förfarandets totala tidsåtgång utgör nämligen en sådan ny omständighet som enligt artikel 48.2 i rättegångsreglerna får åberopas som grund under rättegången.

298 Den del av förfarandet som sökanden har riktat kritik mot är handläggningstiden mellan den 29 juli 2004, tidpunkten för den första åtgärden för bevisupptagning gentemot sökanden inom kommissionens utredning, och den 8 november 2011, datumet för förhandlingen i förevarande mål. Denna period uppgår således till ungefär sju år och fyra månader.

299 Frågan huruvida handläggningstiden är rimlig ska bedömas med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt mål och i synnerhet med hänsyn till tvistens betydelse för den berörde, målets komplexitet samt sökandens och de behöriga myndigheternas uppträdande (domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, punkt 29, och domen i det ovan i punkt 288 nämnda målet FIAMM m.fl. mot rådet och kommissionen, punkt 212).

300 Den totala handläggningstid mot vilken sökanden har riktat kritik kan delas upp i två klart särskiljbara faser, nämligen det administrativa förfarandet vid kommissionen och rättegången vid tribunalen.

301 Vad inledningsvis beträffar det administrativa förfarandet kan det konstateras att sökanden inte har förklarat på vilket sätt dess varaktighet i sig skulle kunna anses som orimlig.

302 Handläggningstiden i den mån den gäller sökanden (ungefär ett år och tio månader, mellan den 29 juli 2004 och tidpunkten för antagandet av det angripna beslutet, den 31 maj 2006) kan i vart fall inte, mot bakgrund av omständigheterna i förevarande fall, betraktas som orimlig. Det rörde sig nämligen om en utredning som omfattade ett stort antal företag och krävde en bedömning av ett betydande antal frågor avseende faktiska och rättsliga förhållanden. Av kommissionens beskrivning av förfarandet i skälen 79–93 i det angripna beslutet framgår för övrigt inte att det förekom några omotiverat inaktiva perioder.

303 Tribunalen ska därefter pröva rättegångens varaktighet mot bakgrund av de relevanta omständigheterna i förevarande mål (se ovan punkt 299).

304 Vad beträffar ärendets betydelse för sökanden kan enbart konstateras att sökanden inte har framfört några argument i detta avseende.

305 Sökanden har i vart fall inte yrkat ogiltigförklaring av artikel 1 i det angripna beslutet i den mån den därigenom hålls som ansvarig för överträdelsen av artikel 81 EG. Sökanden har inte efterfrågat en prövning av riktigheten i kommissionens anklagelser mot den och ärendet avser således inte huruvida det föreligger en överträdelse av konkurrensreglerna (se, för ett liknande resonemang och analogt, domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, punkterna 30 och 33, samt domen i det ovan i punkt 283 nämnda målet Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland mot kommissionen, punkt 186).

306 Det enda som i förevarande ärende kan stå på spel för sökanden är således de böter som denna påförts genom det angripna beslutet. Tribunalen erinrar emellertid om att sökanden inte framfört några argument vad avser betydelsen av denna omständighet för sökanden.

307 Även om sökanden har yrkat ogiltigförklaring av artikel 2 c i det angripna beslutet (se ovan punkt 36) kan det konstateras att de grunder sökanden har åberopat till stöd för sin talan, även om det antogs att de skulle leda till att talan vann bifall, inte hade kunnat medföra att böterna helt enkelt eftergavs utan endast att beloppet för dem sattes ned.

308 Det kan således inte anses visat att förevarande mål har stor betydelse för sökanden.

309 Vad beträffar sökandens uppträdande har detta inte väsentligt bidragit till handläggningstiden.

310 När det gäller behöriga myndigheters uppträdande och målets komplexitet kan det konstateras att längden på den period som kritiserats av sökanden, mellan den tidpunkt då det skriftliga förfarandet avslutades, den 11 april 2007, och den tidpunkt då det muntliga förfarandet inleddes, den 15 september 2011 (ungefär fyra år och fem månader), är väsentlig.

311 Denna tidsåtgång förklaras emellertid av omständigheterna i målet och dess komplexitet.

312 Kommissionen har nämligen i det angripna beslutet bedömt att 14 bolag som utgjorde fem företag i den mening som avses i konkurrensreglerna hade åsidosatt artikel 81 EG genom ett antal konkurrensbegränsande avtal och samordnade förfaranden i metakrylatsektorn (se ovan punkterna 1–4). Sökandens talan är en av fem mot det angripna beslutet, vilka väckts på två olika rättegångsspråk.

313 Ett betydande antal frågor avseende faktiska och rättsliga förhållanden uppkom i dessa mål och påkallade tribunalen att genomföra en fördjupad utredning som bland annat innefattade vidtagande av processledningsåtgärder i vart och ett av målen och återupptagande av det muntliga förfarandet i ett av dem.

314 Sambandet mellan föremålen för talan i dessa mål har även medfört att de delvis måste prövas parallellt. Med undantag av ett närmre samband mellan två av målen (T-206/06 och T-217/06), uppkom i övriga mål olika frågor avseende faktiska och rättsliga förhållanden, vilket innebar att synergieffekterna ändå var begränsade. Tribunalen har således meddelat fem olika domar varav den förevarande är den sista i gruppen och de andra är domen av den 7 juni 2011 i mål T-206/06, Total och Elf Aquitaine mot kommissionen (ej publicerad i rättsfallssamlingen), domen i det ovan i punkt 171 nämnda målet Arkema France m.fl. mot kommissionen, domen av den 15 september 2011 i mål T-216/06, Lucite International och Lucite International UK mot kommissionen (REU 2011, s. I-0000), samt domen av den 30 november 2011 i mål T-208/06, Quinn Barlo m.fl. mot kommissionen (REU 2011, s. I-7953).

315 Den fördjupade utredningen av ärendet har vidare möjliggjort att förevarande dom meddelas relativt kort tid efter avslutandet av det muntliga förfarandet den 15 december 2011, trots de språkliga krav som rättegångsreglerna medför för tribunalen.

316 Rättegångens totala tidsförlopp är således fem år och nio månader.

317 Mot bakgrund av att sökanden inte har anfört några argument avseende ärendets betydelse för den samt med beaktande av de ovan i punkterna 305–308 angivna övervägandena, av vilka det framgår att någon särskild skyndsamhet inte var påkallad i ärendet, varken med hänsyn till dess beskaffenhet eller med hänsyn till dess betydelse för sökanden, kan denna tidsutdräkt, under föreliggande omständigheter, inte motivera den begärda nedsättningen av bötesbeloppet.

318 Denna slutsats gör sig i än högre utsträckning gällande vad beträffar den sammanlagda handläggningstiden för det administrativa förfarandet och rättegången, vilken utgör föremål för förevarande grund (se ovan punkterna 297 och 298). Denna sammanlagda handläggningstid kan nämligen inte betraktas som orimlig med beaktande av ovan angivna omständigheter.

319 Denna grund ska således underkännas och talan ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

320 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen)

följande:

1) Talan ogillas.

2) Imperial Chemical Industries Ltd ska ersätta rättegångskostnaderna.

Czúcz Labucka Gratsias

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 juni 2012.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till målet 2

Förfarandet och parternas yrkanden 4

Rättslig bedömning 5

Den första grunden, avseende otillräcklig bevisning för sökandens deltagande i överträdelsen vad beträffar PMMA-formmassor 5

Den andra grunden, avseende bristfällig motivering av böternas grundbelopp i det angripna beslutet ... 13

Den tredje grunden, avseende kommissionens åsidosättande av sin skyldighet att dela upp grundbeloppet mellan sökanden och Lucite-bolagen 14

Den fjärde grunden, avseende att höjningen av böternas utgångsbelopp för avskräckande verkan var oskälig 18

Den första delgrunden, avseende kommissionens underlåtenhet att beakta sökandens verkliga ekonomiska kapacitet 19

Den andra delgrunden, avseende åsidosättande av proportionalitets- och likabehandlingsprinciperna .. 21

Den femte grunden, avseende det oskäliga i att neka nedsättning av böterna trots samarbetet med kommissionen 24

Den första delgrunden avseende nekad nedsättning av bötesbeloppet med tillämpning av meddelandet om samarbete 24

– Den felaktiga bedömningen av mervärdet av upplysningarna i ansökan enligt meddelandet om samarbete 24

– Kommissionens ansvar för att sökandens tillhandahållande av upplysningar försenades, i förhållande till övriga berörda företag 27

Den andra delgrunden, avseende kommissionens underlåtenhet att erkänna värdet av sökandens samarbete utanför tillämpningsområdet för meddelandet om samarbete 32

Den sjätte grunden, vilken åberopats under förhandlingen med hänsyn till tribunalens obegränsade behörighet, avseende förfarandets orimliga tidsutdräkt 35

Rättegångskostnader 39